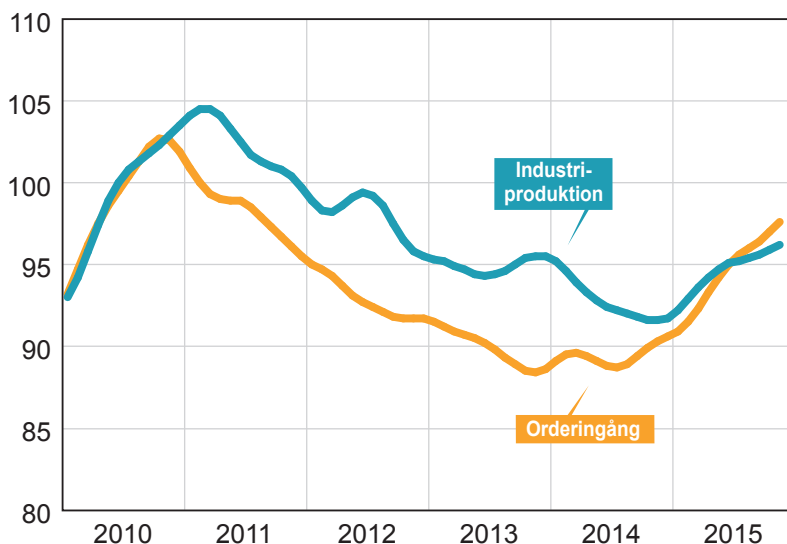

SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Fortsatt uppgång för industrin

Industriproduktion och ordergång
Index 2010=100, trendsattning

- Detaljhandeln tog ett steg tillbaka
Sid 7
- Oljeprisfallet försvagar Norge
Sid 21

I fokus:
**Hög tillväxt
i storstads-
länen**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	"I fokus".....	12
Industri.....	4	Priser.....	14
Utrikeshandel.....	6	Arbetsmarknad.....	15
Handel, konsumtion och tjänster.....	7	Finansmarknad.....	17
Bygghandelsmarknad.....	11	Internationell utblick.....	19
Näringsliv.....	11	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22

KONJUNKTURLÄGET

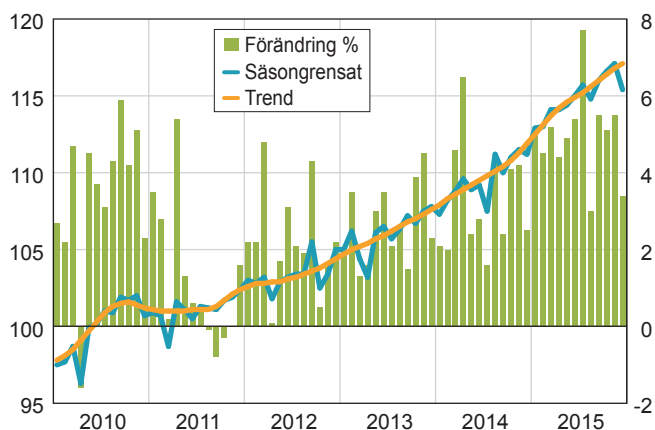
Svenska konjunkturen stark

Bilden av Sveriges ekonomi har varit positiv det senaste året och har på senare tid ljusnat ännu mer. Tillväxten var stark tredje kvartalet i fjol och enligt månadsstatistiken för de efterföljande månaderna har den positiva trenden till stor del fortsatt. Det gäller i synnerhet industrin där såväl produktion som ordergång visar en tydligt uppåtgående trend. Den starka ordergången talar för att produktionen kommer att fortsätta uppåt ett tag till. Tjänsteproduktionen har däremot mattats något de senaste månaderna men den långsiktiga trenden är trots det fortfarande svagt positiv. Sammantaget så ser tillväxten inom näringslivet stark ut då byggproduktionen ökat kraftigt under det senaste året.

Hushållen har varit en viktig faktor för den starka tillväxten och hushållskonsumtionen fortsätter att öka även om ökningen endast var marginell i november. Detaljhandeln hade samtidigt ett mycket starkt år 2015 med en försäljningsökning på närmare 5 procent. De preliminära siffrorna för december visade på en liten nedgång säsongrensat och jämfört med november. Den bör dock tolkas med viss försiktighet och kan till viss del vara en rekyl efter en stark utveckling i november. På grund av försäljningens storlek i december i samband med julhandeln så försvåras säsongrensningen och en teori är att en större del av julhandeln 2015 skedde redan i november. En förklaring till det skulle kunna vara att en stor del av julhandeln numera sker via näthandel. Julhandeln slog trots allt nytt rekord och försäljningsvolymen i detaljhandeln ökade med drygt 3 procent jämfört med december 2014.

Detaljhandelns försäljning

Index 2010=100, säsongrensat och trendskattning (vänster),
Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad
föregående år (höger)

Arbetsmarknaden stärktes under fjolåret med framförallt ökad sysselsättning men även en viss minskning av arbetslösheten. Statistiken för december visade att denna trend fortsatte året ut. Utmaningen framöver handlar främst om att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och få ut fler icke-europeiskt födda i arbetslivet. Arbetsförmedlingens statistik visar att arbetslösheten för denna grupp ökat något på sistone.

Mycket stark konjunkturbarometer

Januari månads konjunkturbarometer visade en väldigt stark bild av det rådande konjunkturläget och företagens förväntningar om framtiden. Barometerindikatorn steg till den högsta nivån på närmare fem år och det var en kraftig uppgång för industrin som låg bakom. Industrins konfidensindikator steg med närmare 6 enheter från december vilket innebar att den nådde en ny rekordnivå. Lyftet kom speciellt inom investeringsvaruindustrin där elektronikvaruindustrin ökade mest. Lyftet berodde både på starka orderstocksomdömen och att fler företag bedömde att färdigvarulagren är för små, vilket talar för framtida produktionsökningar. Övriga branscher i barometern backade svagt i januari men läget är fortfarande starkare eller mycket starkare än normalt för såväl byggbranschen, detaljhandeln som tjänstenäringarna.

Hushållen utgör fortfarande ett negativt inslag i barometern och deras förtroendeindikator sjönk ytterligare i januari. Denna månad var det en nedgång i mikroindex, hushållens syn på sin egen ekonomi, som låg bakom. Indexet dämpades av sänkta framtidsförväntningar där den senaste tidens börsnedgång samt kommande åtstramningar på lånemarknaden som exempelvis amorteringskrav är möjliga förklaringar. Mikroindex ligger dock fortfarande lite över sitt historiska genomsnitt. Klart under genomsnittet ligger däremot fortfarande makroindex, hushållens syn på Sveriges ekonomi, trots en liten uppgång i januari.

Riksbanken möjliggör valutainterventioner

Inom penningpolitiken har det varit en relativt lugn månad. Årets första räntemöte hålls den 10 februari med räntebesked dagen därpå. Riksbanksdirektionen har däremot beslutat om att vid behov kunna intervensera på valutamarknaden. Det innebär i klarspråk att Riksbanken kan köpa utländsk valuta för svenska kronor för att på så vis hålla nere den svenska kronkursen. Än så länge har man inte gått från ord till handling men hur det blir framöver lär bero på valutans utveckling. Riksbanken är mån om att hålla en svag krona för att höja importpriserna och på så vis kunna få upp inflationen.

I mitten av januari presenterades även en utvärdering av Riksbankens penningpolitik, som gjorts av professorerna Mervyn King och Marvin Goodfriend på uppdrag av Riksdagens finansutskott. I deras utvärdering lyfts en del kritik mot den förda penningpolitiken under de senaste åren. Bland annat att man var för sen med att börja sänka räntorna när situationen i euroområdet försämrades 2011–12. Författarna tar även fram en rad rekommendationer för Riksbankens arbete. De föreslår exempelvis att KPIF och inte KPI bör användas som målvariabel för inflationen och att det är Riksdagen och inte Riksbanken som bör definiera och siffrsätta inflationsmålet. En annan rekommendation är att stöpa om direktionen till ett penningpolitiskt råd där endast tre ledamöter har rösträtt.

Börsåret startade i moll

Finansmarknaden har haft en skakig start på året med stora börsfall världen över som inleddes med nya ras på den kinesiska aktiemarknaden. Börserna i Shanghai och Shenzhen handelsstoppades vid ett par tillfällen då Kina införde en ny reglering för att begränsa kursnedgångarna under en enskild dag. Stoppmekanismen fick dock avskaffas redan den 7 januari då den snarast motverkade sitt syfte och lett till att fler sålt innehav så snabbt som möjligt vilket förstärkte börsnedgången.

Oron kring läget i den kinesiska ekonomin förstärktes av en nedgång för inköpschefsindex och ledde till att börsfallen spred sig över världen. Jämfört med årsskiftet sjönk det globala börsindexet MSCI World med 6,3 procent i januari. Då lyftes ändå indexet rejält månadens sista handelsdag. Shanghaibörsen gick ned med hela 23 procent i januari men alla stora börser backade. Hongkongbörsen sjönk med 10 procent och i New York gick Dow Jones ned med knappt 6 procent medan Nasdaq föll med 8 procent. Även i Europa var det nedåt där Londonbörsen klarade sig hyfsat med minus 3 procent medan Frankfurt sjönk med närmare 9 procent. Stockholmsbörsens nedgång stannade på drygt 7 procent jämfört med årsskiftet.

Global börsutveckling

MSCI World Index

Källa: Macrobond

Oljepriset har samtidigt fortsatt ned något under månaden. Från årsskiftet till och med den 20 januari sjönk

marknadspriset på ett fat Brentolja från cirka 38 dollar till under 28 dollar fatet. Därefter har det dock återhämtat sig något till ett marknadspris på närmare 36 dollar fatet vid månadens utgång.

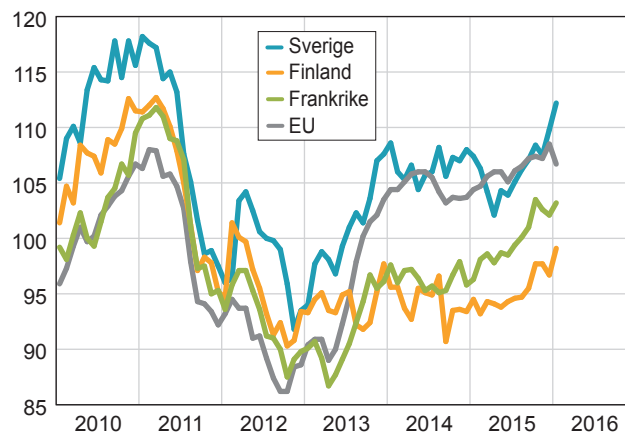
Svalare konjunktursignaler i Europa

De preliminära inköpschefsindexen för euroområdet backade något i januari för såväl industrin som tjänstebansscherna men befinner sig fortfarande över 50-strecket som utgör gränsen för tillväxt. Samma bild gällde Europas största ekonomi Tyskland där index för både industri och tjänster sjönk till tremånaderslägsta. I Frankrike lyfte tjänsteindex något över 50 medan det backade för industrin där index noterades på exakt 50. De definitiva data för industrins inköpschefsindex som publicerades den 1 februari var i det närmaste oförändrade jämfört med de preliminära.

EU-kommissionens konjunkturbarometer bekräftade bilden från inköpschefsindex med en liten nedgång i januari efter en längre period med uppåtgående trend. Nedgången var bred med försämrat stämningsläge i såväl industrin och byggsektorn som i tjänstesektorn. Detaljhandelns index var oförändrat. Av de större länderna sjönk indikatorerna mest för Spanien och Tyskland. Frankrike gick emot strömmen med en liten uppgång men var inte i närheten av den uppgång som Sverige noterade. Även Finland stod för en betydande ökning och indikatorn närmar sig det historiska genomsnittet som inte överträffats sedan mars 2012.

EU-kommissionens förtroendeindikator

Index medelvärde=100

Källa: Macrobond

ECB beredda att göra mer

Vid ECB:s senaste räntemöte beslutades att lämna styrrentan oförändrad. På den efterföljande presskonferensen meddelade dock centralbankschefen Mario Draghi att det finns beredskap att göra penningpolitiken ännu mera expansiv framöver om så skulle krävas. ECB bedömer att riskerna har ökat sedan den föregående bedömningen och att riskerna främst finns på nedsidan. Med anledning av detta kommer ECB att förnya och omvärdera den penningpolitiska hållningen till nästa möte i mars. Marknadsaktörerna tolkade detta som att nya åtgärder kommer att sättas in efter detta möte.

Nedreviderad prognos från IMF

Internationella valutafonden, IMF, bedömer i sin januari-prognos att den globala tillväxten för 2016 landar på 3,4 procent. Det är några tiondelar högre än bedömningen för 2015 men en nedrevidering från oktoberprognosen med 0,2 procentenheter. Det är främst i tillväxtländerna som IMF ser något svagare tillväxtutsikter, i synnerhet Brasilien men även Ryssland. Riskerna för den globala ekonomin finns främst på nedsidan där inbromsningen i Kina och de sjunkande råvarupriserna dämpar utvecklingen i många av tillväxtländerna samtidigt som penningpolitiska åtstramningar i USA behöver hanteras varsamt för att inte ge negativa effekter. Jämfört med oktober har IMF skruvat ner prognosen för den amerikanska tillväxten med 0,2 procentenheter för 2016 vilket ger en BNP-tillväxt på 2,6 procent. Euroländera bedöms få en tillväxt på 1,7 procent.

Hushållen tillväxtmotor i USA

Den amerikanska arbetsmarknaden fortsatte att visa styrka då data för december visade på nästan 300 000 nya jobb under månaden vilket var klart över analytikernas förväntningar. Samtidigt reviderades även siffrorna för oktober och november upp något. Även konsumentförtroendet pekar åt rätt håll då det i januari gick upp för andra månaden i rad. Det bilburna amerikanska folket har gynnats av lägre bensinpriser vilket ger ökat utrymme för annan konsumtion.

De preliminära BNP-siffrorna för fjärde kvartalet visade att tillväxten var 0,7 procent jämfört med kvartalet innan, uppräknat till årstakt. Det får betraktas som en måttlig tillväxt men de bakomliggande orsakerna var främst kopplade till en svagare export samt ökad import. Den stärkta dollarn har medfört stora problem för de amerikanska exportbolagen, särskilt inom industrin. Samtidigt har utländska varor och tjänster blivit billigare vilket gynnar importen. Privatkonsumtionen gav fortsatt ett stort positivt bidrag till den amerikanska BNP-tillväxten.

Förnyad oro kring Kina

Kinas BNP-tillväxt saktade ner ytterligare under 2015 som en del i omställningen till en mer inhemskt driven ekonomi. De senaste publicerade siffrorna visar en tillväxt för helåret på 6,9 procent vilket var den lägsta tillväxttakten på 25 år. Det var dock i sig inte någon dramatisk siffra då det i stort sett var i linje med marknadens förväntningar samt regeringens uppsatta tillväxtmål på 7 procent. Mer bekymmersamt är de svaga signaler från exempelvis inköpschefsindex för industrin som delvis var utlösande för börsnedgången. I januari noterades sjätte månaden i rad under 50-strecket vilket tyder på minskad aktivitet inom industrisektorn. Trots den pågående omställningen utgör fortfarande industrin en betydande del av den kinesiska ekonomin. Enligt den officiella statistiken ökade industriproduktionen i december med knappt 6 procent jämfört med samma månad året innan. Jämfört med för ett par år sedan är det en långsam tillväxt då industrin på den tiden växte med 10–20 procent i årstakt.

En dämpad efterfrågan från Kina spiller över på Kinas handelspartners och framförallt de asiatiska ekonomierna, exempelvis Sydkorea och Japan. I Sydkorea minskade i januari både export och import med runt 20 procent jämfört med motsvarande månad i fjol. Även i Japan har utrikeshandeln dämpats och för att ge ekonomin lite extra skjuts beslutade centralbanken nyligen att införa minusränta och styrräntan sänktes till –0,1 procent.

INDUSTRI

Orderingången till industrin har haft en uppåtgående trend sedan andra halvåret 2014. Efter ett par månader i höst då det varit svårt att se den generella utvecklingen, till följd av en brant uppgång i september som följdes upp av en nästan lika stor nedgång månaden efter, så ökade orderingången till industrin återigen kraftigt i november. Bakom uppgången står en omfattande ökning av orderingen på exportmarknaden medan efterfrågan från hemmamarknaden minskade svagt. Produktionen inom industrin hade en relativt svag utveckling 2014 men tog bättre fart under 2015. Efter en liten nedgång i oktober steg industriproduktionen åter i november. Även i ett något längre perspektiv, sett över tre månader, är industriproduktionens utveckling positiv.

I konjunkturbarometern kan man få en fingervisning om industrins utveckling kommande månader. Tillverkningsindustrins konfidensindikator har legat över det historiska genomsnittet sedan i maj och kurvan har varit brant stigande sedan dess. I januari ökade konfidensindikatorn återigen kraftigt och uppgick till 120,8, vilket indikerar att läget är betydligt starkare än normalt. Bland annat är industriföretagen mer optimistiska till orderstockarnas storlek än de var för en månad sedan.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

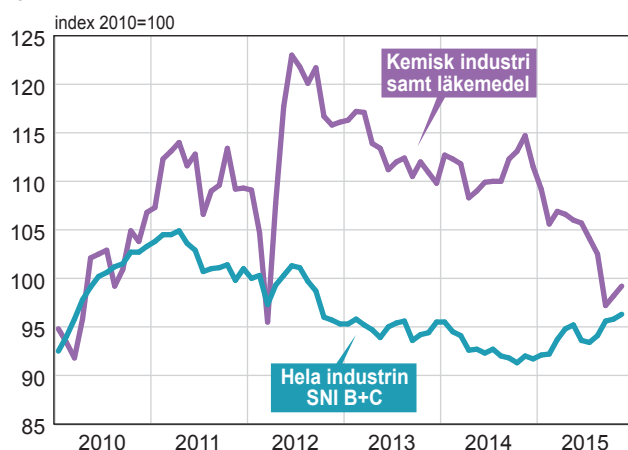
David Lööf

Fortsatt stark industriproduktion

Den svenska industriproduktionen följde upp nedgången i oktober med att återigen visa positiv månadsutveckling i november. Produktionen steg med 1,4 säsongsrensad och jämfört med oktober. Det var klart starkare än storbankernas analytikers prognoser av industriproduktionen där den genomsnittliga prognosen för november var en nedgång på 0,3 procent. Även årsutvecklingen på 6,2 procent i kalenderkorregerade tal överträffade analytikernas genomsnitt på 4,2 procent. Den positiva utvecklingen syns även i den mindre fluktuerande trendskattningen, som visar den underliggande trenden inom industriproduktionen rensat från kortsiktiga månadsvariationer, och som haft positiv utveckling under hela 2015.

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tre månaders glidande medelvärde

Blandad utveckling bland delbranscherna

Bland industrins delbranscher var utvecklingarna jämnt fördelade mellan upp- och nedgångar. Uppgångarna var dock procentuellt sett större än nedgångarna vilket förklarar månadens totala uppgång för industriproduktionen. Starkast gick aggregatet för kemisk industri och läkemedelsindustri som ökade med 10,8 procent jämfört med oktober, i säsongrensade tal. Branschen hade de tre närmaste föregående månaderna redovisat nedgångar och har under andra halvan av 2015 haft en svag period, där oktober var branschens lägsta notering sedan mars 2012. Sett i det ljuset så var novembers uppgång snarare en rekyl från en väldigt svag månad än ett positivt styrkebesked. Trots uppgången i november så är nivån faktiskt den fjärde lägsta för året och lägre än samtliga månader från föregående år. Men trots den låga nivån så får novembers utveckling stark effekt på den totala industrins månadsutveckling i och med branschens höga förädlingsvärde som används som vikt för den totala industriproduktionen.

Industriproduktion

Förändring i procent

	nov 15/ okt 15	sep-nov 15/ jun-aug 15	nov 15/ nov 14	jan-nov 15/ jan-nov 14
Hela industrin	1	3	6	2
Trävaruindustri, ej möbler	0	4	14	11
Massa och papper	-2	-1	0	4
Grafisk industri	0	-3	-9	-3
Kemisk industri o läkem.	11	-6	-8	-7
Stål- och metallverk	-3	5	12	10
Metallvaruindustri	2	-3	-2	-4
Elektronikindustri	11	7	48	10
Maskinindustri	4	6	5	1
Industri för motorfordon	-3	13	33	9

En annan bransch som utvecklades nästan lika starkt var elektronikvaruindustrin som ökade med 10,7 procent i november. Branschen är dock inte lika stor som den en gång var inom svensk industri och har därför en liten tyngd i den totala industriproduktionen till skillnad från den ovan nämnda. Stor tyngd har däremot övrig maskinindustri vars positiva månadsutveckling på 4,2 procent är mindre men vars effekt för den totala industrin, genom dess

höga förädlingsvärde och höga omsättning, är betydligt större. Tillsammans med aggregatet för kemisk industri och läkemedelsindustri så är det övrig maskinindustris utveckling som gör att novembers totala utveckling är positiv istället för, som analytikerna väntade sig, negativ. En stor bransch som däremot redovisade nedgång i november var motorfordonsindustrin, som efter fyra månader i följd av uppgångar, backade med 3,1 procent. Trots novembers nedgång så är produktionen inom motorfordonsindustrin väldigt hög just nu och den säsongrensade nivån var trots nedgången den näst högsta sedan mars 2011.

Årsutvecklingen fortsätter uppåt

Den ackumulerade årsutvecklingen fortsatte i november att öka och redovisade 1,7 procent högre produktion jämfört med motsvarande period föregående år. Industriproduktionen inledde 2015 med att vara svagare än under motsvarande period 2014, men sedan sommaren har industriproduktionen utvecklats väldigt starkt och kommer med största sannolikhet att summeras som ett starkare år än det föregående. Den bransch som kommer vara den främsta förklaringen till det är motorfordonsindustrin. Branschen inledde faktiskt 2015 väldigt svagt och var till en början den stora förklaringen till första halvårets negativa årsutveckling. I november var dock branschens ackumulerade produktion under året hela 9,2 procent högre än motsvarande period året innan. Men det är inte bara motorfordonsindustrin som haft ett starkare 2015 än 2014. Endast fem av sjutton bland industrins delbranscher visade negativ årsutveckling. Bland de starkaste finns trävaruindustrin och elektronikvaruindustrin medan livsmedelsindustrin är den bransch som gått svagast under 2015 jämfört med 2014.

Industrins orderingång

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s orderingång och omsättningsstatistik

Jenny Strandell

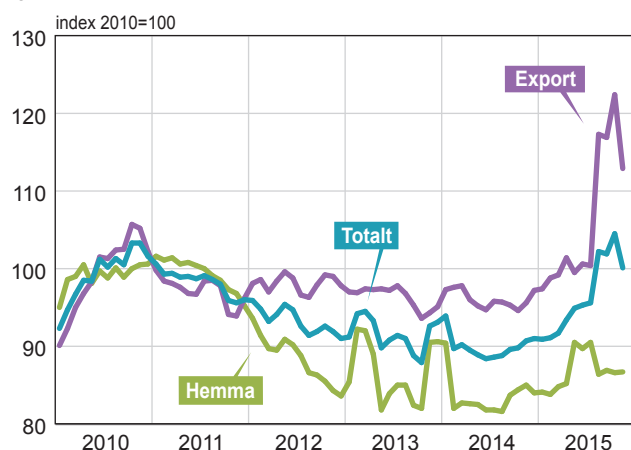
Ännu en stark månad för orderingången

Orderingången på exportmarknaden fick i november en skjuts då utlandets efterfrågan av svensktillverkade varor och industriella tjänster steg med 17 procent. Samtidigt minskade orderingången med 1 procent på hemmamarknaden, vilket resulterade i en total ökning om 9 procent till industrin. November 2015 var också totalt sett den starkaste novembermånaden sedan 2010.

Med få undantag steg orderingången till industrins delbranscher jämfört med oktober i säsongrensade utvecklingstal. Uppgången var alltså mycket bred men en handfull branscher inom huvudgruppen investeringsvaror stack ut med mycket stark utveckling. Annan transportmedelsindustri och elektronikvaruindustrin redovisade en orderingång som i november var 3 respektive 2,5 gånger så hög som i oktober.

Industrins ordergång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tre månaders glidande medelvärde. Fasta priser

Starkt år går mot sitt slut

Helåret 2015 har hittills inneburit ett rejält lyft för industrin jämfört med året innan. Ordergången för januari–november 2015 var 8 procent högre än under motsvarande period 2014, i kalenderkorrigerade tal. 2014 var också det svagaste året på 2000-talet i orderstatistiken och kanske stabiliseras nu ordergången som trendmässigt minskat sedan 2010. Med november inkluderat i den ackumulerade jämförelsen visar nämligen en stor majoritet av branscherna på en positiv utveckling. Orderstatistiken som är en indikator för kommande industriproduktion, med varierande eftersläpning för branscherna beroende på produktionstid och avtalsmönster har visat en högre nivå sedan april. Även produktionsstatistiken för industrin visar positiva siffror totalt för året där bland annat motorfordonsindustrin bidragit starkt till utvecklingen.

Positiv tre månadersutveckling

Under perioden september till november inkom mycket stora order till industrin, där framförallt exportordergången i september var exceptionellt hög för annan transportmedelsindustri. Det innebar att utvecklingen jämfört med perioden juni–augusti var stark och totalt ökade nya order med 9 procent i säsongrensade tal. Till skillnad från månadsutvecklingen i november, som var positiv för en stor majoritet av delbranscherna, visade tre månadersutvecklingen en mer blandad kompott. Omkring hälften av branscherna hade lägre ordergång under den senaste perioden och det var mycket tydligt att huvudgruppen som samlar producenter av investeringsvaror, med bland annat elektronikvaruindustri, motorfordonsindustri samt annan transportmedelsindustri, helt drev den totala utvecklingen för industrin. Order till huvudgruppen steg med 34 procent under tre månadersperioden. Bland industrins övriga huvudgrupper redovisade alla utom huvudgruppen för varaktiga konsumtionsvaror minskad ordergång. För industrins stora huvudgrupp för insatsvaror minskade ordergången svagt. Backade gjorde även gruvor och mineralutvinning, men där var tappet större med omkring 10 procent.

Ordergång och omsättning

Förändring i procent

	nov 15/ okt 15	sep–nov 15/ jun–aug 15	nov 15/ nov 14
Ordergång			
Hemmamarknad	–1	–4	4
Exportmarknad	17	22	25
Totalt	9	9	15
Omsättning			
Hemmamarknad	–2	0	6
Exportmarknad	2	2	4
Totalt	0	1	5

UTRIKESHANDEL

Efter två månader med underskott så visade utrikeshandeln med varor återigen ett överskott i december 2015 då handelsnettot var 4,7 miljarder kronor. Trendskattningen visar att exporten börjat få upp farten igen efter en försvagning under hösten medan importtillväxten dämpas. Sett över hela 2015 så genererade utrikeshandeln med varor ett överskott på 19,5 miljarder vilket är lågt i ett historiskt perspektiv men en tydlig uppgång jämfört med föregående år.

Utsikterna inför 2016 ser lovande ut då ordergångsstatistiken visat på en uppåtgående trend under 2015 som förstärkts under hösten. Under den senaste redovisade tre månadersperioden september–november ökade ordergången från exportmarknaden i säsongrensade tal med 22 procent, jämfört med närmast föregående tre månadersperiod.

Sveriges största exportmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 15/14 %
	2015 jan–nov	2014 jan–nov		
Tyskland	112 412	104 950	10,4	7
Norge	111 712	108 850	10,3	3
USA	82 042	69 594	7,6	18
Storbritannien	78 810	74 144	7,3	6
Danmark	74 045	70 821	6,8	5
Finland	72 056	72 326	6,7	0
Nederländerna	54 903	51 999	5,1	6
Belgien	46 345	46 483	4,3	0
Frankrike	44 328	46 014	4,1	–4
Kina	41 614	36 465	3,8	14
Polen	33 500	30 488	3,1	10
Italien	28 633	25 100	2,6	14

Sveriges största importmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 15/14 %
	2015 jan-nov	2014 jan-nov		
Tyskland	191 062	177 726	17,9	8
Nederländerna	88 672	79 767	8,3	11
Norge	88 592	84 769	8,3	5
Danmark	81 479	75 265	7,6	8
Storbritannien	58 701	63 063	5,5	-7
Kina	54 613	45 679	5,1	20
Finland	49 057	51 761	4,6	-5
Frankrike	46 398	45 502	4,3	2
Belgien	46 144	40 041	4,3	15
Polen	36 786	33 032	3,4	11
Ryssland	35 763	51 362	3,4	-30
Italien	34 637	30 770	3,2	13

Handelsnetto

Senaste uppgift: december 2015

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

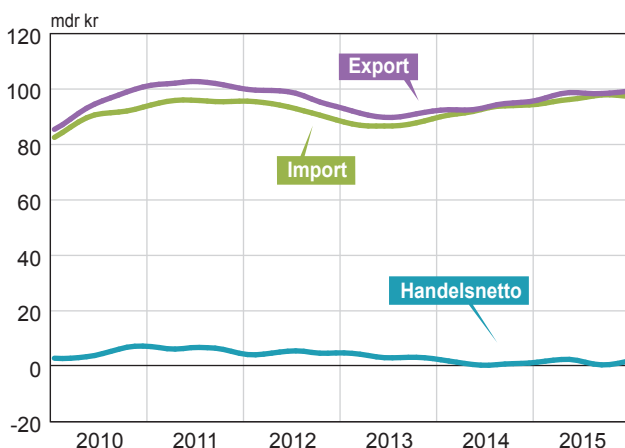
Handelsnettot 4,7 miljarder kronor i december

Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 4,7 miljarder kronor under december 2015 enligt preliminära beräkningar. För december 2014 var överskottet 0,4 miljarder kronor.

Varuexportens värde under december uppgick till 97,6 miljarder kronor och varuimportens till 92,9 miljarder. Varuexporten har därmed ökat i värde med 7 procent medan varuimporten ökat med 2 procent jämfört med december 2014. Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 16,3 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 11,6 miljarder.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend. Miljarder kronor

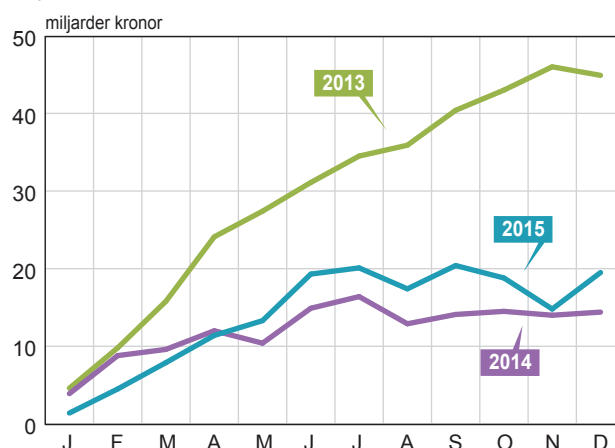

Antalet vardagar i december var en mer jämfört med december 2014. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 1,7 miljarder kronor för december 2015 och 1,1 miljarder för november 2015. För oktober 2015 var motsvarande värde 0,6 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Ackumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Överskott på 19,5 miljarder för 2015

Under 2015 har värdet för varuexporten ökat med 5 procent medan varuimporten ökat med 4 procent. Varuexportvärdet under 2015 uppgick till 1 178,9 miljarder kronor och varuimportvärdet till 1 159,4 miljarder. Handelsnettot för 2015 gav därmed ett överskott på 19,5 miljarder kronor. För 2014 noterades ett överskott på 14,4 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER

Total detaljhandel

Senaste uppgift: december 2015

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

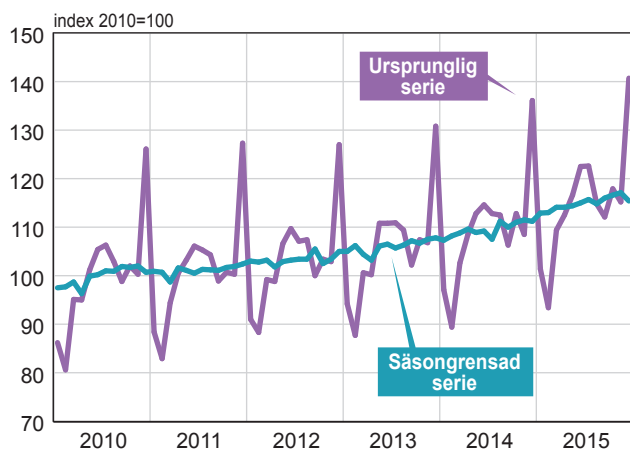
Detaljhandeln tog ett steg tillbaka

Detaljhandeln tog ett steg tillbaka i december då försäljningen sjönk med 1,5 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Bortsett från inbromsningen i december hade detaljhandeln en stark utveckling under 2015 och visade tillväxt under tio av årets tolv månader. De senaste tre månaderna, oktober till december, ökade försäljningen med 0,7 procent, jämfört med perioden innan. Det är en relativt svag tremånadersutveckling som dras ner av den låga decemberförsäljningen, men den visar ändå en fortsatt uppåtgående trendkurva.

Det senaste halvåret har dagligvaruhandelns utveckling varit positiv, men tillväxten har varit låg. I december stod försäljningen stilla, säsongrensat och jämfört med månaden innan. För sällanköpshandeln, som haft en brant uppåtgående kurva i princip hela året, sjönk däremot försäljningen kraftigt i december, med nära 3 procent. Sällanköpshandeln hade därmed för ovanlighetens skull en sämre utveckling än dagligvaruhandeln och låg bakom nedgången inom detaljhandeln.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

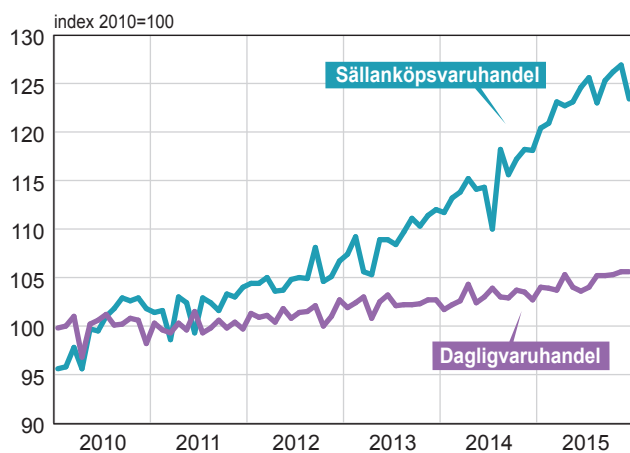
Säsongrensade månadsdata

Julhandeln slog rekord igen

Försäljningen i den totala detaljhandeln var 3,4 procent högre i december än samma månad året innan, kalenderkorrigerat och mätt i fasta priser. Det är en bit under den genomsnittliga tillväxten i årstakt för 2015 och bortsett från i augusti den lägsta utvecklingstakten under fjolåret. Inom sällanköpshandeln ökade försäljningen med 3,9 procent och inom dagligvaruhandeln steg den med 2,8 procent jämfört med samma månad förra året. För närvarande präglas dagligvaruhandeln av en stark prisutveckling, vilket innebär att branschens utveckling i löpande priser var högre.

Branschuppdelad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Även om tillväxten var relativt beskedlig jämfört med tidigare månader i år så var den positiv, vilket innebär att julhandeln slog rekord igen. Smycken tycks ha varit en populär julklass i år, guldsmedshandeln var nämligen en av branscherna med den bästa utvecklingen i december. Järn- och bygghandeln, som är den bransch som haft den starkaste utvecklingen under 2015, hade ytterligare en bra månad och ökade försäljningen med 13 procent jämfört med samma månad året innan. Även möbler och heminredning visade en hygglig försäljningsökning i december. Skobranschen, som haft det tufft hela året, minskade återigen sin försäljning. Det gjorde även sport- och fri-

tidshandeln, vilket förmodligen delvis kan förklaras av det milda decembervädret som inte är optimalt för vintersport.

Ett bra år för detaljhandeln

Detaljhandeln hade ett starkt år 2015 då försäljningen steg med 4,9 procent, kalenderkorrigerat och mätt i fasta priser. Det kan jämföras med utvecklingen 2014 som uppgick till 3,8 procent. Sällanköpshandeln var drivande i detaljhandelns snabba tillväxt 2015, då försäljningen inom delbranschen steg med 7,7 procent. Dagligvaruhandelns tillväxt var blygsammare, 1,6 procent, men utvecklingen i löpande priser var högre, vilket beror på prisökningar inom branschen.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	dec 2015	jan-dec 2015
Dagligvaruhandel	2,8	1,6
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	2,9	1,5
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	2,2	1,7
Sällanköpsvaruhandel	3,9	7,7
därav:		
Klädhandel	3,8	5,9
Skohandel	-9,7	-5,0
Möbelhandel	4,3	10,0
Elektronikhandel	10,2	12,7
Järn- och bygghandel	12,9	12,3
Färghandel	-3,2	1,4
Bokhandel	..	..
Guldsmedshandel	8,9	1,0
Sport- o fritidshandel	-2,7	7,3
Postorderhandel	4,4	12,6
Totalt detaljhandel	3,4	4,9

De branscher som gick starkast framåt under 2015 var järn- och bygghandeln, elektronikhandeln samt möbelhandeln som ökade försäljningen med 10 procent eller mer jämfört med 2014. I löpande priser var dock elektronikhandelns tillväxt inte lika imponerande, vilket beror på de fallande priser branschen kännetecknas av. Övriga branscher som gick bra under 2015 var sport- och fritidshandeln, apoteken samt klädhandeln, som alla ökade handeln mer än genomsnittet. Ett tyngre år var det för skohandlarna som var den enda branschen som redovisade en lägre försäljning än året innan.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s hushållskonsumtionsindikator

Tobias Fagerberg

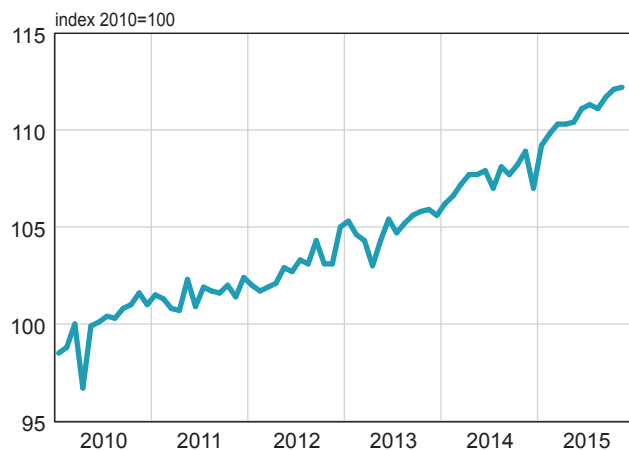
Hushållskonsumtionen steg svagt i november

Hushållskonsumtionen ökade med 0,1 procent i november, säsongrensad och jämfört med månaden innan. Trenden för hushållskonsumtionen är fortsatt positiv. Mellan ok-

tober och november visade trendsattningen en månatlig uppgång på 0,3 procent. Utvecklingen är även positiv sett ur ett tremånadersperspektiv. Under perioden september–november steg hushållskonsumtionen med 0,7 procent, korrigerat för säsongvariationer och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Stark utveckling på årsbasis

I november var den kalenderkorrigerade konsumtionsvolymen 3,2 procent högre än motsvarande månad året innan. Det var framförallt den varaktiga varuhandeln som ökade med en uppgång på 13,5 procent, men även den icke varaktiga varuhandeln ökade under motsvarande period.

I november var det gruppen post- och telekommunikationer som hade den högsta tillväxten med en uppgång på 6,5 procent jämfört med november 2014. Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon gick också bra och gav ett starkt bidrag till konsumtionsuppgången.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	nov 2015	jan–nov 2015
Detaljhandel, mest livsmedel	2,2	1,6
Beklädnadshandel	4,2	4,8
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	1,8	1,5
Möbler, inredning m.m.	4,1	7,3
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	5,7	3,5
Post- och telekommunikation	6,5	8,2
Rekreation och kultur	6,3	5,4
Hotell och restaurang	0,9	3,2
Övriga varor och tjänster	–3,1	4,8
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	3,2	3,1

Starkt år för post och telekommunikation

Under 2015 har hushållskonsumtionen utvecklats väl och konsumtionsvolymen har ökat med 3,1 procent jämfört med motsvarande period 2014.

Gruppen post och telekommunikationer har den högsta tillväxten med en uppgång på 8,2 procent. Även möbler,

inredningsartiklar, hushållsutrustning och förbrukningsvaror har utvecklats starkt med en uppgång på 7,3 procent under 2015.

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: januari 2016

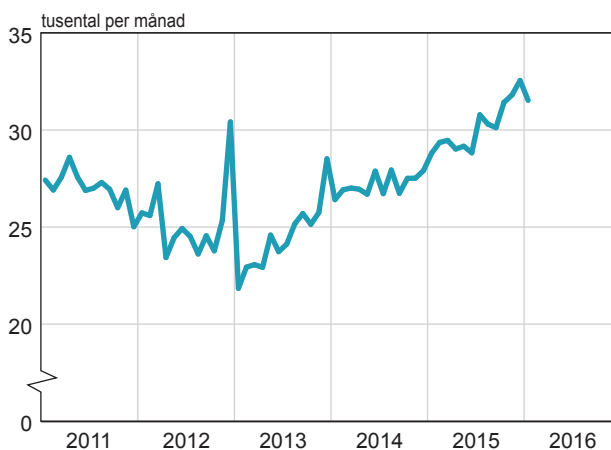
Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonstatistik

Personbilsregistreringarna minskade

Efter ett mycket starkt 2015, där personbilsregistreringarna steg med 11,7 procent på helårsbasis, minskade nyregistreringarna under januari med 3,1 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Nedgången bör dock ses i relation till de relativt starka uppgångarna under de föregående tre månaderna och nyregistreringarna i januari var 4,7 procent fler än vid utgången av tredje kvartalet.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Sett ur ett lite längre perspektiv ser utvecklingen fortfarande stark ut. Under perioden november–januari steg nyregistreringarna med 4,4 procent, säsongrensat och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Det var sjunde månaden i rad med uppgång vilket indikerar en stabil underliggande tillväxt på personbilsmarknaden.

Under januari nyregistrerades 22 383 personbilar och uppgången stannade därmed på 5,1 procent jämfört med motsvarande månad året innan. Tillväxten på årsbasis under januari var visserligen något svarare än under hösten 2015, vilket är en effekt av både den lite mer dämpade utvecklingen under januari i kombination med en relativt stark jämförelsemånad.

Slagig utveckling för lastbilsregistreringarna

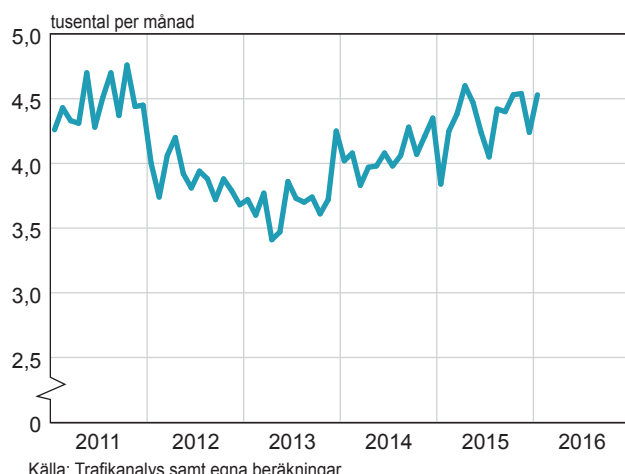
Utvecklingen för nyregistreringarna av lastbilar var mycket slagig under 2015, men den underliggande trenden har indikerat en svagt positiv utveckling under året. De kraftiga variationerna höll i sig även i januari då lastbilsregistreringarna steg med hela 6,9 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. En motsvarande minskning på 6,6 procent i december måste dock beaktas och den underliggande trenduppgången på 0,5 procent från december till januari ger i nuläget en bättre vägledning om utvecklingen

på lastbilsmarknaden.

Sett ur ett tremånadersperspektiv har utvecklingen för lastbilsregistreringarna dämpats och för perioden november–januari minskade nyregistreringarna med 0,3 procent, säsongrensat och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

På grund av de kraftiga månadsvariationerna kan enstaka månadsjämförelser påverkas kraftigt och uppgången på 13,5 i årstakt under januari måste ställas i relation en mycket svag jämförelsemånad. Tillväxten har dock varit relativt god under helåret 2015 då lastbilsregistreringarna steg med 7,5 procent jämfört med 2014.

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Tjänsteproduktionen backade på nytt

Produktionen av tjänster i det svenska näringslivet minskade i november för andra månaden i rad. Efter nedgången i oktober på 0,4 procent följde en nedgång med 0,2 procent i november, säsongrensat och jämfört med månaden innan. En bidragande faktor var en kraftig rekyl inom branschen kultur, nöje och fritid som efter en stor uppgång i oktober sjönk tillbaka till tidigare nivå. Även mer betydande branscher som partihandeln, detaljhandeln och datakonsulterna redovisade betydande nedgångar på månadsbasis.

Tvårtemot kultur, nöje och fritid noterade företagstjänster en rekyl åt andra hållet. Efter en mycket svag utveckling i oktober vände produktionen upp med närmare 5 procent i november och återhämtade en stor del av raset föregående månad. Motorhandeln var på nytt ett glädjeämne med en ökning i november som ytterligare förstärkte bilden av en mycket stark utveckling under 2015.

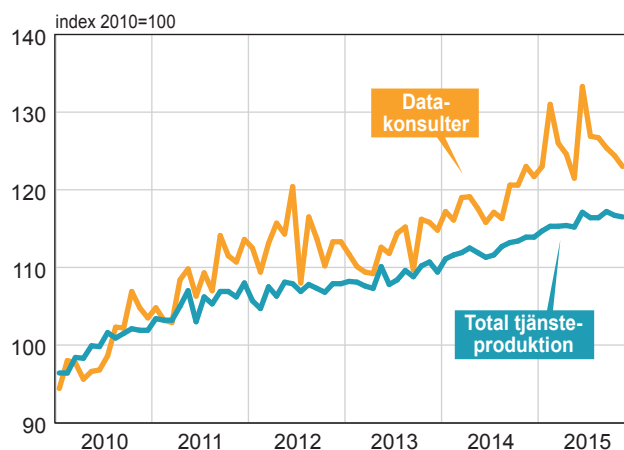
Marginell ökning för senaste tremånadersperioden

Tittar man på lite längre sikt än enbart den senaste månaden så ser man att den uppåtgående trenden har dämpats.

Utvecklingen var fortfarande positiv på tremånadersbasis men endast marginellt då ökningstakten var 0,1 procent. Det var den svagaste tremånadersutvecklingen sedan augusti 2014. Den bransch som gått allra sämst under perioden september–november är datakonsulterna där tjänsteproduktionen backat med närmare 4 procent. Branschen kultur, nöje och fritid ökade däremot, trots rekyl i november, markant under tremånadersperioden. Även de olika handelsbranscherna, med motorhandeln i spetsen, stod för uppgångar.

Tjänsteproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden

Lägsta årstillväxten på ett och ett halvt år

I jämförelse med november i följande ökade tjänsteproduktionen, kalenderkorrigerat, med 2,3 procent. Det var den lägsta årstillväxten sedan maj 2014. I exempelvis juni låg den årliga tillväxttakten på drygt 5 procent. Alla branscher utom datakonsulterna och utbildningsväsendet noterar dock uppgångar gentemot november 2014. Motorhandeln står ut rejält på plussidan med en ökning på närmare 15 procent medan detaljhandeln ökat med drygt 5 procent.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	nov 2015	jan–nov 2015
Motorhandel	14,6	10,2
Partihandel	2,1	2,4
Detaljhandel	5,4	5,6
Transport och magasinering	0,2	–0,3
Hotell och restaurang	0,1	3,0
Telekommunikation	1,1	6,0
Datakonsultverksamhet o.d.	–0,2	6,3
Företagstjänster	3,9	5,3
Kultur, nöje och fritid	4,6	6,7
Total tjänstesektor	2,3	3,3

Stabil uppgång hittills under året

När det endast saknas data för december för att kunna sammanfatta 2015 kan man konstatera att det ser ut att bli en stabil ökning av tjänsteproduktionen för helåret. Under perioden januari–november ökade produktionen med 3,3 procent jämfört med motsvarande period 2014.

Det är exakt i linje med vad den årliga tillväxten varit i genomsnitt under åren 2010–2014.

BYGGMARKNAD

Husbyggarna har höjt anbudspriserna

Enligt konjunkturbarometern är andelen företag som anger att orderstockarna har ökat de senaste månaderna fortsatt hög och har stigit ytterligare i januari. Byggföretagen är förhållandevis nöjda med storleken på orderstockarna. Även byggandet uppges ha ökat i hög omfattning.

67 procent av företagen i bygg- och anläggningsverksamhet anger brist på arbetskraft som det främsta hindret för ökat byggande, vilket är en betydligt högre andel än normalt. Samtidigt rapporteras om en mycket stark systersektorsutveckling de senaste månaderna.

En relativt hög andel byggföretag redovisar att de höjt anbudspriserna. Prishöjningarna är främst hänförliga till husbyggarna.

Byggföretagens förväntningar inför kommande tre månader är fortsatt mycket optimistiska. Orderstockar och byggande väntas öka i stor omfattning och anställningsplanerna är mer optimistiska än normalt. Ungefär en femtedel av företagen uppger att de kommer att höja anbudspriserna de närmaste tre månaderna.

Byggkostnader

Senaste uppgift: december 2015

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

November–december 2015 –0,0 procent

Mellan november och december 2015 var faktorprisindex oförändrat. Entreprenörens kostnader var även de oförändrade. Byggmaterial gick upp med 0,1 procent. Gruppen Transporter, drivmedel och elkraft gick ned med 1,1 procent. Inom den gruppen sjönk dieselolja och lastbilstransporter med 5,0 respektive 0,9 procent. Löner, Maskiner och Omkostnader var oförändrade.

Störst prisökning bland Byggmaterial i december hade snickerier som gick upp med 0,4 procent. Golvmaterial steg med 0,3 procent. Järn och stål gick upp med 0,1 procent. Övriga Byggmaterialgrupper var oförändrade. Byggherrekostnader föll med 0,2 procent på grund av sänkta räntekostnader.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	dec 15/nov 15	dec 15/dec 14
Entreprenadkostnader	0,0	1,9
Byggmaterial	0,1	2,1
Löner	0,0	2,3
Maskiner	0,0	1,4
Transporter, drivmedel, elkraft	-1,1	-1,9
Omkostnader	0,0	2,3
Byggherrekostnader	-0,2	0,2
Total byggkostnad	0,0	1,8

December 2014–december 2015 +1,8 procent

Faktorprisindex steg med 1,8 procent mellan december 2014 och december 2015. Entreprenörens kostnader gick upp med 1,9 procent, vilket drog upp totalindex med 1,8 procentenheter. Löner, Omkostnader och Maskinkostnader gick upp. Gruppen Transporter, drivmedel och elkraft sjönk med 1,9 procent, vilket främst berodde på att dieselolja sjönk med 9,6 procent.

Byggmaterialkostnader gick upp med 2,1 procent. Alla kostnader för Byggmaterial ökade utom armeringsstål och trävaror som minskade. Byggherrekostnader steg med 0,2 procent på årsbasis.

NÄRINGSLEV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

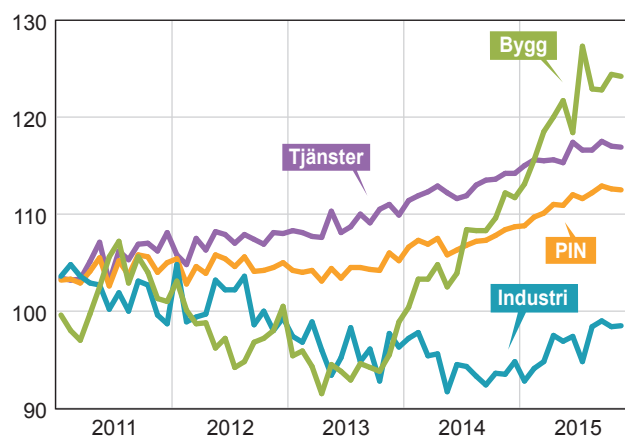
Tobias Fagerberg

Minskad produktion inom näringslivet

Produktionen inom näringslivet uppvisade en svag minskning i november. Tjänstesektorn, som är den största delsektorn, bidrog mest till den negativa utvecklingen med en nedgång på 0,1 procent. Industriproduktionen uppvisade en ökning jämfört med oktober. Byggproduktionen avtog efter uppgången i oktober och uppvisade en negativ utveckling under november månad. Den totala produktionen minskade med 0,1 procent i säsongsrensade tal jämfört med föregående månad.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongsrensade värden. Index 2010=100

Uppgång senaste tremånadersperioden

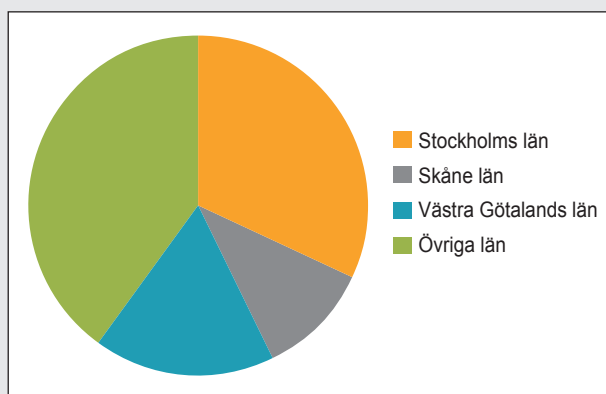
Produktionen under den senaste tremånadersperioden uppvisade en positiv utveckling jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Under september–november gick produktionen inom näringslivet upp med 0,6 procent, i säsongsrensade tal, jämfört med juni–augusti. Industrin ökade produktionen med 1,8 procent under perioden vilket bidrog mest till uppgången.

Hög tillväxt i storstadslänen

Månadens fokusartikel redogör för tillväxten i ett regionalt perspektiv och tar avstamp i regionalräkenskaperna och det preliminära utfallet för 2014. Den ekonomiska aktiviteten ökade 2014 i 14 av landets 21 län jämfört med året innan och högst tillväxt hade Stockholms län, nära följt av Jämtlands, Västra Götalands och Skåne län. Jämförelser visar också att det är stora regionala skillnader när det kommer till utvecklingen i ett längre tidsperspektiv.

Regionalräkenskaper är den regionala motsvarigheten till nationalräkenskaper och beräkningarna utgår från samma begrepp och definitioner. I regionalräkenskaperna beräknas bruttoregionprodukten (BRP) från produktionssidan och BRP mäter följaktligen det sammanlagda förädlingsvärdet av varor och tjänster som producerats inom en region. Storleken på BRP beror till stor del på hur stor en region är sett till befolkningen och det är naturligt att det är de tre storstadslänen som har klart högst BRP samtliga år som regionala räkenskaper har producerats. Preliminära räkenskaper för år 2014 visar att BRP i Stockholms län uppgick till 1 245 miljarder kronor i löpande pris, vilket var nästan en tredjedel av Sveriges BNP som uppgick till 3 918 miljarder. IVästra Götalands län och Skåne län summerade BRP till 655 respektive 444 miljarder. I Sveriges minsta län, Gotland, uppgick BRP till knappt 18 miljarder.

Regionala andelar av Sveriges BNP 2014

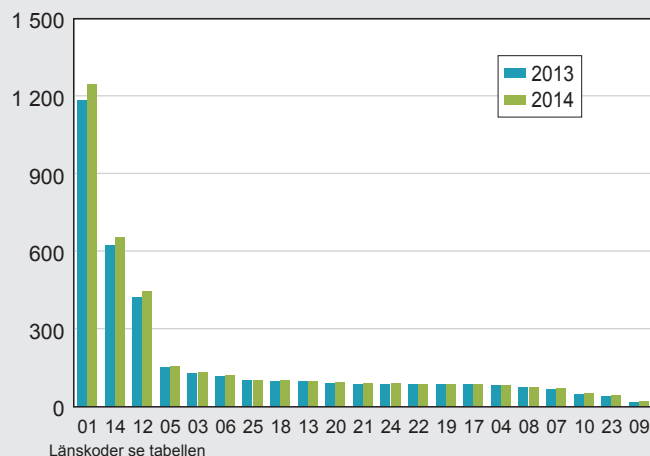
Hög tillväxt i storstadslänen

År 2014 ökade BNP med 2,3 procent i fasta priser och jämfört med året innan, men sett till tillväxten i ett regionalt perspektiv var utvecklingen skiftande. För de tre storstadslänen var tillväxten god och BRP i fasta priser ökade med över 3 procent för samtliga tre län. Störst var ökningen i Stockholms län där BRP ökade med 3,5 procent jämfört med året innan, men tätt följt av Västra Götalands län och Skåne län. Av samtliga län i Sverige var Stockholms län också den region i landet som hade den högsta tillväxten i BRP. På andra plats hamnade Jämtlands län. I sex län minskade produktionen mätt i fasta priser och svagast

utveckling visade Södermanlands län där BRP minskade med 1,3 procent jämfört med år 2013.

Bruttoregionprodukt (BRP) per län

Löpande priser, miljarder kronor

Bruttoregionprodukt (BRP) per län

Löpande priser, miljarder kronor och procent (fasta priser)

Län	BRP 2014	Förändring i procent 2013/2014	2000/2014
01 Stockholms län	1 244 532	3,5	49,7
14 Västra Götalands län	654 946	3,3	35,6
12 Skåne län	444 210	3,2	27,4
05 Östergötlands län	155 756	1,2	28,4
03 Uppsala län	131 452	1,5	36,6
06 Jönköpings län	121 181	2,8	15,7
25 Norrbottens län	101 341	-1,1	7,7
18 Örebro län	99 983	1,2	24,0
13 Hallands län	99 127	0,6	31,8
20 Dalarnas län	94 610	2,1	11,4
21 Gävleborgs län	88 843	0,5	6,5
24 Västerbottens län	88 786	0,4	20,9
22 Västernorrlands län	86 738	0,3	10,9
19 Västmanlands län	86 611	-1,1	8,7
17 Värmlands län	85 824	0,0	10,9
04 Södermanlands län	82 355	-1,3	18,0
08 Kalmar län	73 050	-0,6	5,4
07 Kronobergs län	68 549	-0,6	21,5
10 Blekinge län	49 101	0,8	12,1
23 Jämtlands län	42 743	3,4	14,9
09 Gotlands län	17 605	-0,2	11,1
99 Extra region ¹	856	..	..
Sverige	3 918 199	2,3	30,5

¹ Delar av det ekonomiska territoriet vilka inte direkt kan knytas till en region, till exempel ambassader och konsulat.

BRP i löpande priser räknas om till fasta priser för att prisförändringar inte ska inverka på jämförelser mellan olika år. När länens BRP räknas om till fasta priser används nationella prisindex eftersom det inte finns någon

I FOKUS

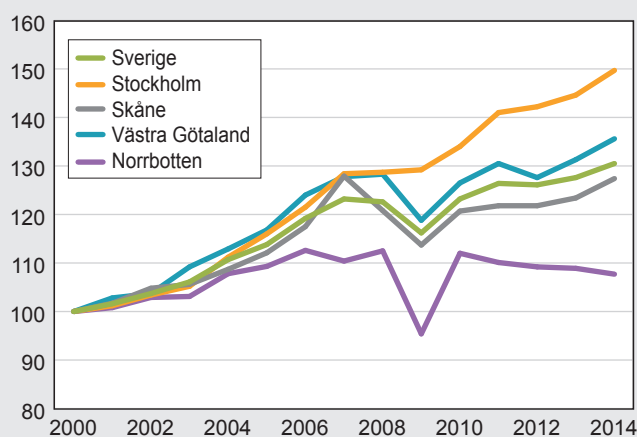
statistik om regionala priser. Det innebär också att beräkningarna vilar på ett underliggande antagande om att prisutvecklingen för en enskild bransch är densamma över hela landet, och skillnaderna i volymförändringstalen för ett givet år är därför en direkt avspeglning av att länen har olika branschstrukturer. De enskilda länens volymförändringstal uppvisar också relativt stora växlingar från ett år till ett annat och ett läns volymförändringstal för ett enskilt år bör tolkas med stor försiktighet. Länens volymutveckling bör istället studeras över en lite längre period.

Stora regionala skillnader i ett längre tidsperspektiv

Ser man till utvecklingen från år 2000 till 2014 framkommer en bild som visar att tillväxten i framförallt Stockholms län har varit gynnsam. Där har BRP ökat med nästan 50 procent från millennieskiftet vilket sticker ut i jämförelse med de övriga länen. IVästra Götaland har BRP ökat med ungefär 36 procent medan utvecklingen i Skåne varit något svagare. I Uppsala och Hallands län har tillväxten också varit relativt kraftig med ökningar i paritet med de sistnämnda storstadslänen. Den svagaste utvecklingen sett till de senaste 15 åren uppvisar Kalmar, Norrbotten, Västmanland och Gävleborg där BRP ökat med mellan 5 till 9 procent i fasta priser. Från år 2000 till 2014 har volymutvecklingen för riket varit närmare 31 procent.

Bruttoregionprodukt (BRP)

Fasta priser, index 2000=100

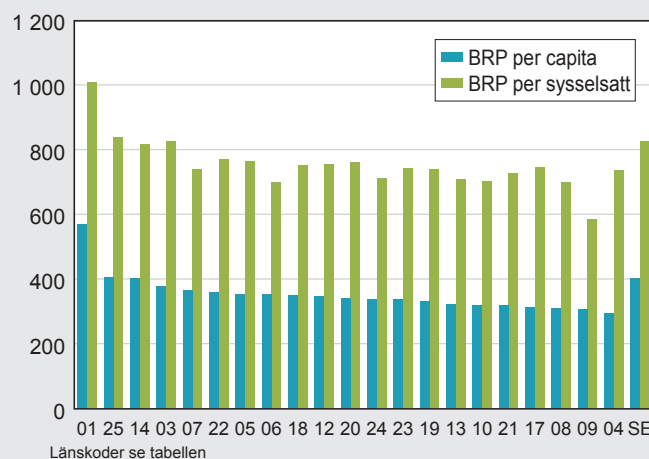
BRP per invånare högst i Stockholm

Då storleken på BRP påverkas av länets befolkningsstorlek, men även av branschstrukturen inom regionen, uttrycker BRP-måttet inte något om vilken region som är rik eller fattig. BRP per invånare (capita) är istället en bättre indikator för att jämföra olika regioner, men även här finns omständigheter som påverkar tolkningen. Ett exempel är arbetspendling över regionsgränserna där

pendlare bidrar till produktionen i den region där de arbetar men befolkningsmässigt räknas till den region där de är folkbokförda. Det leder till att inpendlingsregioner generellt sett får förhållandevis höga tal medan regioner med stor utpendling tenderar att få lägre tal. Exempelvis har inpendling till Stockholms län en inverkan på BRP per invånare uppåt medan utpendling från Södermanlands län påverkar motsvarande siffra nedåt. Pendlingen har dock störst betydelse vid analys på kommunnivå. År 2014 hade Stockholms län och Norrbottens län högst BRP per invånare och var de enda länen som låg högre än riksgenomsnittet som var 404 000 kronor. Lägst BRP per invånare hade Södermanlands län följt av Gotlands och Kalmar län.

BRP per capita och BRP per sysselsatt 2014

Löpande priser, tusen kronor

BRP kan också ställas i relation till medelantalet sysselsatta och sett till detta mått ligger även här Stockholms län nivåmässigt klart högre än övriga län. År 2014 uppgick BRP per sysselsatt till 1 009 000 kronor i Stockholms län mätt i löpande priser. Det var väsentligt högre än genomsnittet för riket som var 827 000 kronor. Även Norrbottens län tenderar att uppvisa höga tal när det kommer till BRP per sysselsatt och det kan delvis förklaras av länets branschstruktur. Med en stor andel kapitalintensiva branscher, med höga driftsöverskott i kombination med få anställda, får länet ett högt jämförelsetal när det kommer till BRP per sysselsatt. I löpande priser uppgick BRP per sysselsatt till 840 000 kronor i Norrbotten. I Södermanlands län låg motsvarande siffra på 735 000 kronor, vilket gör att länet placerar sig högre än sju andra län. Precis som tidigare år hade Gotlands län lägst BRP per sysselsatt med 585 000 kronor.

Jenny Lidmark, analytiker, nationalräkenskaperna

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	nov 15/ okt 15 ¹⁾	sep–nov 15/ jun–aug 15 ¹⁾	nov 15/ nov 14 ²⁾
Industri inkl. energi	0,1	1,8	5,5
Bygg	–0,2	0,7	10,7
Tjänster	–0,1	0,2	2,3
Totalt	–0,1	0,6	3,9

1) Säsongsrensats och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Uppgång jämfört med föregående år

Näringslivets produktion i november 2015 ökade i kalenderkorrigerade tal med 3,9 procent jämfört med november 2014. Både tjänsteproduktionen och industriproduktionen gick starkt men allra starkast utveckling var det inom byggsektorn. Byggproduktionen uppvisade återigen en stark årsutveckling och ökade med hela 10,7 procent jämfört med motsvarande månad i fjol.

Hittills under året har produktionen inom näringslivet gått upp med 3,9 procent jämfört med samma period föregående år.

PRISER**Konsumentpriser**

Senaste uppgift: december 2015

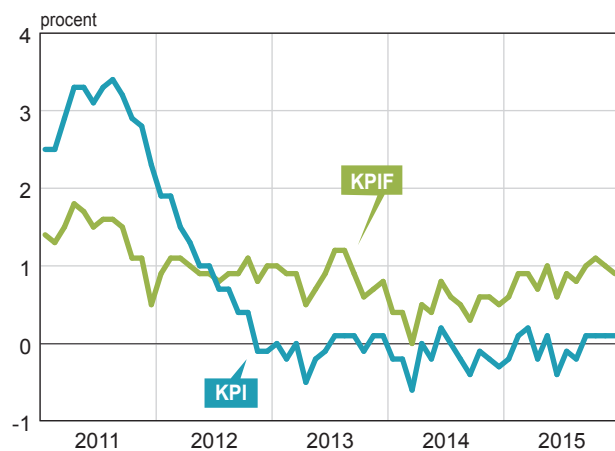
Källa: SCB:s konsumentprisindex

Inflationstakten låg men stabil

Den svenska inflationen fortsätter att vara låg. Inflationstakten var 0,1 procent i december, vilket den nu varit fyra månader i rad. Från november 2015 till december 2015 steg KPI likaså med 0,1 procent. Under motsvarande period förra året steg KPI med 0,2 procent. Inflationen enligt KPIF (KPI med fast ränta) var 0,9 procent i december.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Högre livsmedelspriser gav störst bidrag

Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste 12 månaderna, var 0,1 procent i december, vilket var oförändrat från föregående månad. Även i september

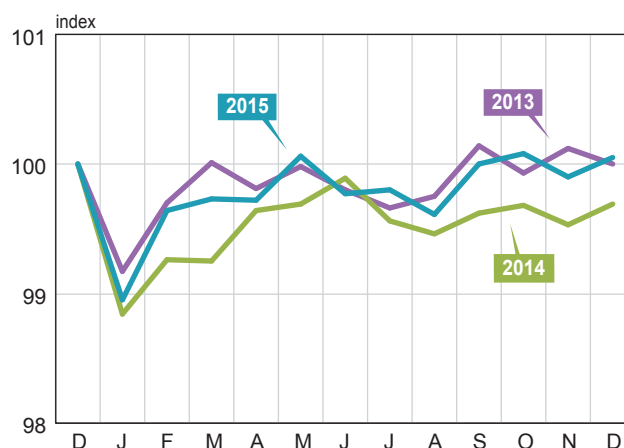
och oktober låg inflationstakten på 0,1 procent efter att ha varit negativ juni–augusti.

Livsmedelspriserna har stigit med drygt 2 procent det senaste året och bidrog med 0,3 procentenheter till inflationstakten i december. Högre priser på alkoholhaltiga drycker och tobak, restauranger och hyror påverkade inflationstakten med 0,2 procentenheter vardera.

Uppgången motverkades av lägre räntekostnader (som minskat med 17 procent jämfört med december 2014) vilket påverkade inflationstakten negativt med 0,7 procentenheter. Prissänkningar på teletjänster och utrustning samt lägre elpriser bidrog nedåt med 0,2 procentenheter vardera i december.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år=100

Prishöjning på utrikes flygresor

KPI steg med 0,1 procent från november 2015 till december 2015. Till månadsförändringen bidrog högre priser på utrikes flygresor (ökning med 41 procent) med 0,2 procentenheter samtidigt som prishöjningar av paketresor bidrog med 0,1 procentenhet. Prissänkningar på el, drivmedel samt livsmedel och alkoholfria drycker bidrog negativt med 0,1 procentenhet vardera.

Konsumentprisernas förändring

December 2015

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan dec 2014 ¹⁾
	Föregående månad	dec 2014	
Livsmedel och alkoholfria drycker	–0,4	1,9	0,3
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	4,3	0,2
Kläder och skor	–0,5	2,2	0,1
Boende	–0,4	–2,7	–0,7
Inventarier och hushållsvaror	0,2	0,3	0,0
Hälsa- och sjukvård	0,1	0,2	0,0
Transport	1,3	0,0	0,0
Post och telekommunikationer	0,2	–7,1	–0,2
Rekreation och kultur	0,9	0,5	0,1
Utbildning	–0,3	1,2	0,0
Restauranger och logi	0,5	3,2	0,2
Div varor och tjänster	0,2	1,6	0,1
KPI totalt	0,1	0,1	0,1

1) Procentenheter

Den underliggande inflationen sjönk svagt

Inflationstakten rensad för effekten av räntesatsförändringar enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) var 0,9 procent i december 2015. Det var en sänkning jämfört med föregående månad då den var 1,0 procent. Från november till december 2015 steg KPIF med 0,2 procent. Under samma period föregående år var KPIF också 0,2 procent.

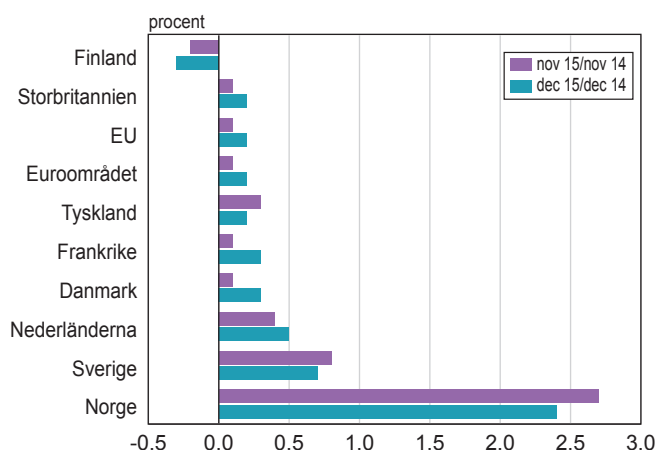
Inflationstakten enligt måttet KPIF exklusive energi var 1,3 procent i december. Det innebar en fortsatt nedåtgående trend för detta mått som låg på 1,8 procent i september. Från november till december 2015 steg KPIF exklusive energi med 0,4 procent.

Inflationstakten i övriga Europa steg något

Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) är ett inom EU jämförbart mått på inflation. Det finns vissa skillnader mellan HIKP och KPI. Beräkningarna görs på olika sätt och det är inte helt och hållet samma produkter som ingår i måtten. Framförallt exkluderas större delen av egnahemsägarnas boendekostnader samt bostadsrätter från HIKP.

Inflationstakten i olika länder

EU-länder och Norge enligt HIKP

Inflationstakten enligt HIKP i Sverige var 0,7 procent i december 2015. Från november till december 2015 var HIKP 0,2 procent. Under samma period föregående år steg konsumentpriserna enligt HIKP med 0,3 procent.

För EU-länderna som helhet samt för euroländerna var inflationstakten enligt HIKP 0,2 procent i december. Det var en liten uppgång jämfört med november då motsvarande inflationstakt var 0,1 procent i båda områdena. I exempelvis Frankrike var det en uppgång från 0,1 till 0,3 procent medan Tyskland gick åt andra håller då inflationstakten sjönk svagt från 0,3 till 0,2 procent. Högst inflationstakt i EU hittar vi fortfarande i Belgien som precis som i november hade en årlig inflation på 1,4 procent.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: december 2015

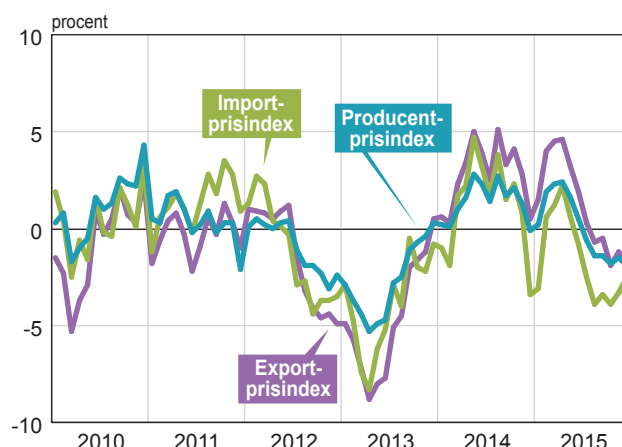
Källa: SCB:s producentprisindex

Export- och importpriserna nedåt

Producentpriserna totalt sjönk med 0,7 procent mellan november och december. Under samma period sjönk priserna på exportmarknaden med 1,5 procent och på importmarknaden med 1,2 procent. På hemmamarknaden steg priserna med 0,1 procent.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Lägre priser på metaller gav det största bidraget till nedgången på exportmarknaden i december. På importmarknaden bidrog lägre pris på råolja till nedgången. På hemmamarknaden bidrog en säsongsnormal ökning av priserna på fjärrvärme till uppgången, dock motverkades uppgången av lägre priser på elektricitet. Priset på elektricitet är fortsatt lågt i förhållande till samma period föregående år.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, sjönk med 0,5 procent från november till december och med 2,2 procent jämfört med december förra året.

Jämfört med december förra året har producentpriserna totalt såväl som priserna på hemmamarknaden och exportmarknaden sjunkit med 1,9 procent. På importmarknaden har priserna sjunkit med 2,5 procent under samma period.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: december 2015

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Gabrielle Larsson

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år var 4 821 000 i december 2015, icke säsongrensat. Det är en ökning med

58 000 jämfört med december 2014. Antalet arbetslösa var 345 000 och andelen arbetslösa uppgick till 6,7 procent. Antalet arbetade timmar uppgick i genomsnitt till 128,3 miljoner per vecka. Säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av sysselsättningen samt en minskning av arbetslösheten, som uppgick till 7,1 procent.

Arbetsförmedlingens statistik över de inskrivna arbetslösa visar på en minskning med 4 000 personer jämfört med december 2014 och uppgick till 381 000. Arbetslösheten fortsätter att gå ner kraftigt bland ungdomar och inrikes födda samt personer födda i Europa, medan antalet arbetslösa utomeuropeiskt födda ökar jämfört med december 2014. Antalet nya lediga platser är fortsatt hög och uppgick till 102 000, vilket kan jämföras med 67 000 samma månad i fjol. I december fick 30 000 arbete, jämfört med december 2014 är detta i det närmaste oförändrat.

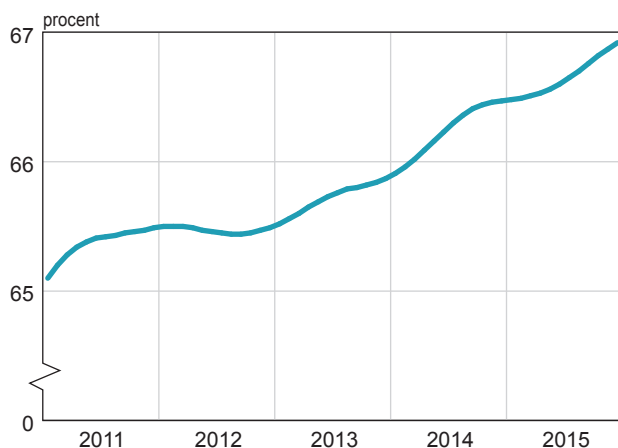
Antalet sysselsatta kvinnor ökar

I december 2015 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 4 821 000, icke säsongrensat. Det är en ökning med 58 000 jämfört med december 2014, varav 45 000 kvinnor. Sysselsättningsgraden för befolkningen 15–74 år uppgick till 66,2 procent. Kvinnornas sysselsättningsgrad uppgick till 64,4 procent och bland männen var den 67,9 procent.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en fortsatt ökning av antalet och andelen sysselsatta. I december 2015 uppgick antalet sysselsatta till 4 875 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 66,9 procent.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen.
Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Ökning av antalet fast anställda

Antalet anställda ökade i december 2015 med 89 000 jämfört med december 2014 och uppgick till 4 331 000. Antalet anställda män uppgick till 2 167 000, en ökning med 51 000 och antalet anställda kvinnor uppgick till 2 163 000, vilket är en ökning med 38 000. Antalet fast anställda uppgick till 3 602 000, en ökning med 79 000 jämfört med samma månad föregående år. Antalet fast anställda kvinnor ökade med 53 000 och uppgick till 1 769 000 och antalet fast anställda män uppgick till 1 833 000.

Även säsongrensade och utjämnade data visar på öningar av såväl anställda som fast anställda.

Antalet arbetade timmar

Det totala antalet arbetade timmar i december 2015 uppgick i genomsnitt till 128,3 miljoner per vecka, enligt icke säsongrensade data. Det är ingen säkerställd förändring jämfört med december 2014, när hänsyn tagits till skillnader i semesteruttag och ledighet.

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet arbetade timmar till 146,3 miljoner på vecka i december 2015, vilket är en svag ökning av antalet arbetade timmar jämfört med närliggande månader.

Arbetsmarknad						
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
jan	4 619	4 717	12 350	12 210	436	430
feb	4 648	4 730	15 490	15 720	433	433
mar	4 701	4 767	15 830	15 940	440	414
apr	4 698	4 762	14 500	14 530	445	432
maj	4 746	4 829	15 520	15 150	413	420
jun	4 870	4 903	14 460	15 700	493	456
jul	4 982	5 003	9 890	9 900	380	350
aug	4 863	4 962	12 500	12 240	389	337
sep	4 809	4 832	16 360	16 490	371	374
okt	4 772	4 853	16 320	16 130	389	349
nov	4 786	4 873	16 180	16 710	380	325
dec	4 763	4 821	14 100	12 830	360	345

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

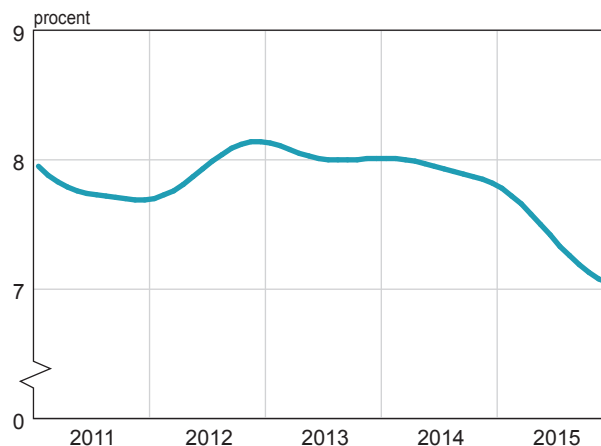
Antalet arbetslösa var 345 000

I december 2015 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 345 000, icke säsongrensat. Antalet arbetslösa kvinnor uppgick till 152 000 och antalet arbetslösa män uppgick till 193 000. Det relativa arbetslöshetstalet var 6,7 procent. Bland männen uppgick det till 7,2 procent och bland kvinnorna till 6,2 procent.

Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 97 000 arbetslösa. Av dessa var 41 000 heltidsstuderande, en minskning med 16 000 jämfört med december 2014. Andelen arbetslösa ungdomar uppgick till 16,4 procent av arbetskraften.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.
Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

För personer i åldern 15–74 år visar säsongrensade och utjämnade data på en minskning av antalet och andelen

arbetslösa jämfört med närliggande månader. Antalet arbetslösa uppgick till 369 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,1 procent. Även bland ungdomar i åldern 15–24 år visar utvecklingen på en minskning av såväl antalet som andelen arbetslösa. Antalet arbetslösa ungdomar uppgick till 121 000 vilket motsvarar en arbetslöshet på 18,8 procent.

Antalet inskrivna arbetslösa

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i december 2015 till 381 000. Jämfört med samma månad föregående år är det en ökning med 4 000 personer. Bland de inskrivna arbetslösa var 201 000 öppet arbetslösa och 181 000 deltog i program med aktivitetsstöd.

Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar (18–24 år) fortsätter att minska. I slutet av december var 71 000 ungdomar inskrivna som arbetslösa, en minskning med 10 000 på ett år.

Antalet nya lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 102 000, vilket kan jämföras med 67 000 motsvarande månad föregående år. Under december 2015 fick 30 000 personer ett arbete, jämfört med december 2014 är detta i det närmaste oförändrat. Antalet varslade uppgick till 1 700, en minskning med 800 jämfört med december 2014.

Arbetskraftskostnader & löner

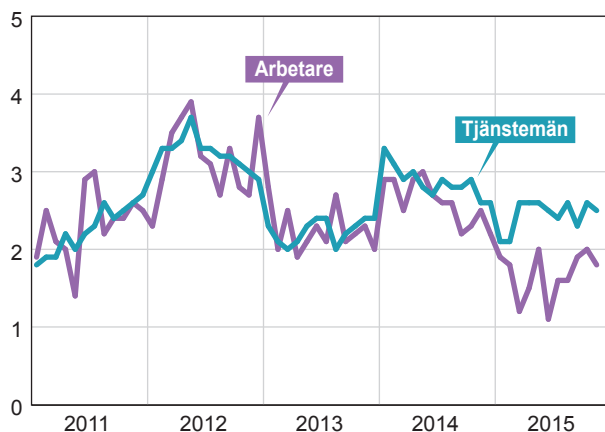
Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under november 2015 160,60 kronor exklusive övertidstillägg och 162,70 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 1,8 respektive 2,0 procent jämfört med november 2014. Under november 2015 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 37 320 kronor exklusive rörliga tillägg och 38 210 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 2,3 respektive 2,5 procent jämfört med november 2014.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för november 2015 beräknats till 286,96 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 121,4 en förändring med 3,8 procent jämfört med november 2014. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för november 2015 beräknats till 266,92 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 57 932 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 119,6 en ökning med 3,5 procent jämfört med november 2014. Motsvarande index för tjänstemän blir 122,1 en ökning med 3,3 procent jämfört med november 2014.

FINANSMARKNAD

Stora börsfall

Det har varit en turbulent start på året på flera av världens börser, vilket i sin tur har lett till stora kursfall. Nedgångarna kan bland annat härledas till oron över läget i den kinesiska ekonomin och till det fallande oljepriset.

Under årets första dagar redovisade Kina både svag industristatistik och inflationsstatistik, vilket fick de kinesiska börserna att falla kraftigt. I enlighet med nya regler för året handelsstoppades börserna i Kina under två dagar i början av januari, sedan ett viktat index för företag på de kinesiska börserna fallit med över 7 procent dessa dagar. Börsmånaden fortsatte sedan att vara volatil bland annat på grund av den kinesiska centralbankens valutainterventioner och av rädsla för att avmattningen i den kinesiska ekonomin ska tillta. Börserna i Hongkong och Shanghai sjönk med 10,2 och 22,7 procent vardera under januari.

Den kinesiska oron smittade av sig på flera av världens börser, och i Europa var tongångarna mörka. Frankfurtbörsens DAX-index och Londonbörsens FTSE-index gick ned 8,8 och 2,5 procent vardera. Även Stockholmsbörsen sjönk och Affärsvärldens generalindex var ner 7,1 procent under januari. På andra sidan Atlanten sjönk Dow Jones med 7,9 procent och Nasdaq med 5,5 procent. I Tokyo var Nikkeiindex ned 8,0 procent under månaden.

Aktiekurserna

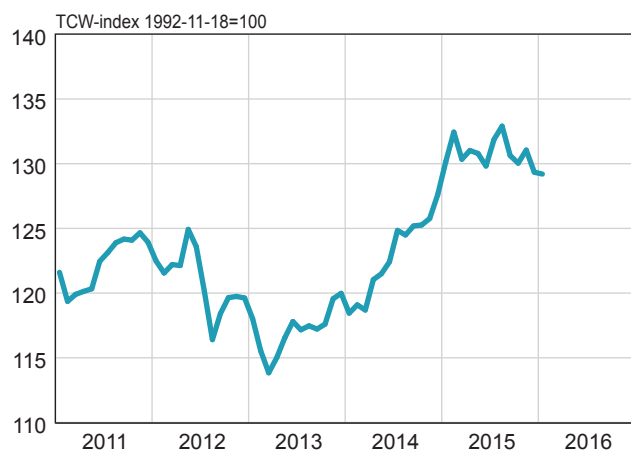
Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

Källa: Affärsvärlden

Valutakursindex för kronan

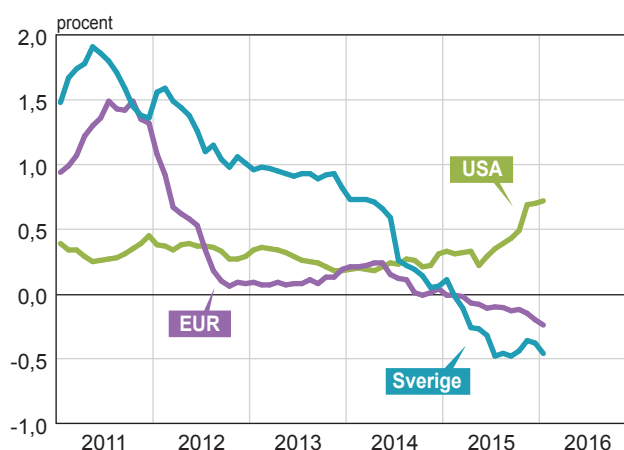
Månadsgenomsnitt

Källa: Riksbanken

Korta räntor

3 mån statsskuldväxlar (motsv)

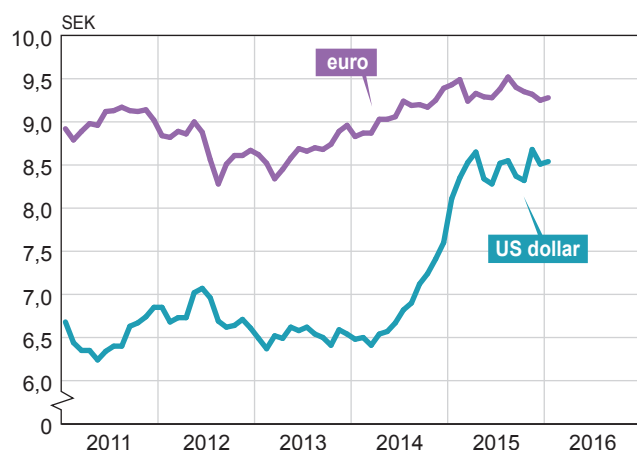
Källa: Riksbanken

Energipriser sänker inflationen

Den kinesiska börsoron bidrog till det lägsta råoljepriset på tolv år. Oljans prisfall har haft påverkan på bred front, bland annat handlas den norska kronan billigare än under hela 2000-talet. En norsk krona kostade i genomsnitt under januari 0,967 SEK. För centralbankerna medför de låga energipriserna problem då de dämpar den redan svaga inflationstakten. Utan verktyg att påverka råvarupriserna får centralbankerna istället hänge sig åt att försöka stärka inflationsförväntningarna.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro. Månadsgenomsnitt

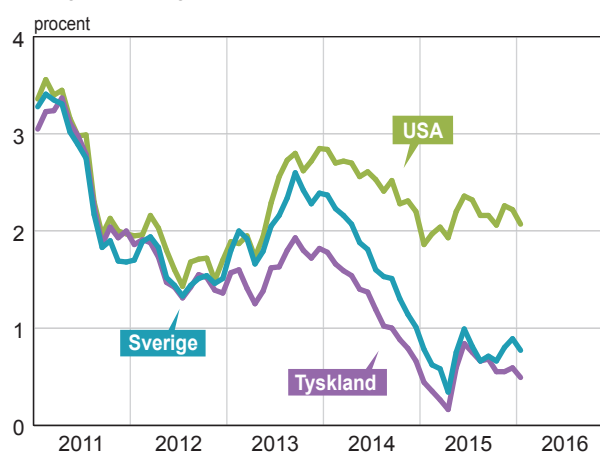
Källa: Riksbanken

ECB-chefen Mario Draghi meddelade under månaden att refinansräntan lämnas oförändrad på 0,05 procent men tillade att räntan kommer att förbli på dagens nivå eller lägre under en viss tid framöver. Draghi betonade även återigen att banken är beredd att vidta ytterligare åtgärder för att säkra prisstabiliteten. Euron stärktes något under månaden och handlades i genomsnitt till 9,28 SEK/EUR. De korta euromarknadsräntorna föll under månaden och gav avkastningen -0,24 procent.

Även Fed-chefen Janet Yellen lämnade styrräntan oförändrad, i intervallet 0,25–0,50 procent. Låg inflation till följd av det låga oljepriset och en stark dollar motiverade beslutet. Den amerikanska dollarn blev också något dyrare under januari och noterade 8,54 SEK/USD. Avkastningen på tioåriga amerikanska statspapper sjönk till 2,07 procent under månaden medan de korta marknadsräntorna steg något till 0,72 procent i genomsnitt.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

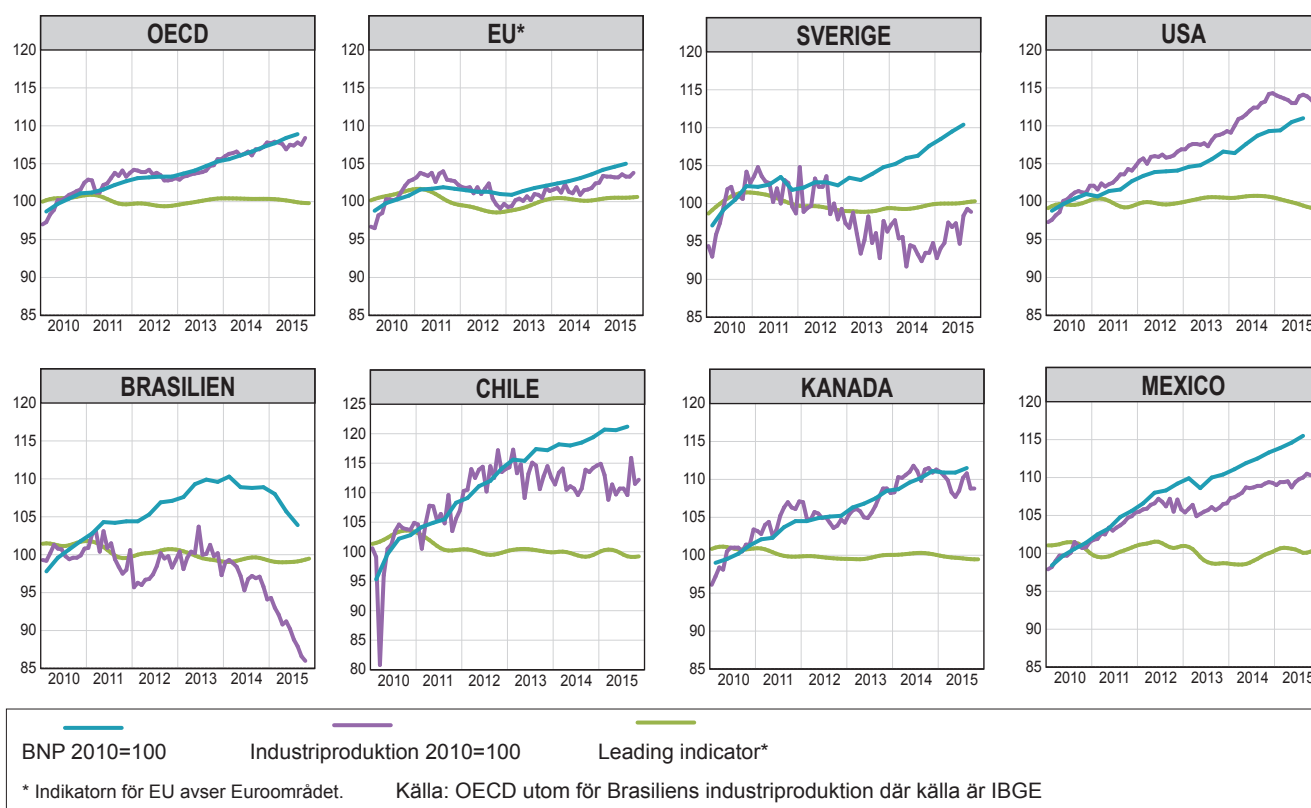

Källa: Riksbanken

Elin Henriksson och Andreas Hörnvist,
Finansmarknadsstatistik

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

De senaste åren har den globala ekonomin saktat in och det främsta skälet till det är att tillväxtländerna försvagats. Det gäller framför allt Latinamerika och i synnerhet Brasilien. Den brasilianska BNP-tillväxten saktade in rejält 2012 och efter en viss återhämtning året därpå så gick landet 2014 in i en recession. Den fördjupas fortfarande och efter fem kvartal i rad med stora kvartalsvisa nedgångar så låg utvecklingen i årstakt på -4,5 procent tredje kvartalet i fjol. Även industriproduktionen har haft en riktigt svag utveckling på sistone. Under det senaste året har produktionen med några få undantag sjunkit oavbrutet och utvecklingen i årstakt har därmed försämrats månad för månad. I oktober visade den en nedgång på drygt 10 procent. Den ledande indikatorn ger dock ett visst hopp då den vände upp i maj och har fortsatt att stiga sedan dess.

I Chile mattades ekonomin av i mitten av 2013 och utvecklingen har sedan dess varit svagare än åren innan. Efter en ganska knackig utveckling under 2014 så stärktes dock BNP-tillväxten under 2015. Den chilenska industriproduktionen har haft en ojämn utveckling de senaste två åren med några stora upp- och nedgångar som varvats med perioder av stabil utveckling. Detta gör att det är svårt att se någon tydlig trend men de senaste månaderna har en tendens till förbättring kunnat skönjas. Efter en kraftig uppgång i september kom visserligen en nedåtgång i ok-

tober men i november vände utvecklingen upp igen och jämfört med samma månad året innan hade produktionen ökat med 2,6 procent.

Mexiko hade en svacka 2013 men har därefter kommit tillbaka och har de två senaste åren redovisat en stabil BNP-tillväxt som visserligen är lägre än 2010–2012 men hög jämfört med omgivningen. Den mexikanska industriproduktionen hade en hygglig utveckling från mitten på 2013 fram till hösten 2014 men därefter har utvecklingen gått i stå och produktionsnivån har varit i stort sett konstant. Landets ledande indikator sjönk under första halvåret 2015 men höll sig hela tiden över den långsiktiga trenden och efter sommaren har den vänt upp igen vilket tyder på att den ekonomiska aktiviteten i Mexiko är på väg upp.

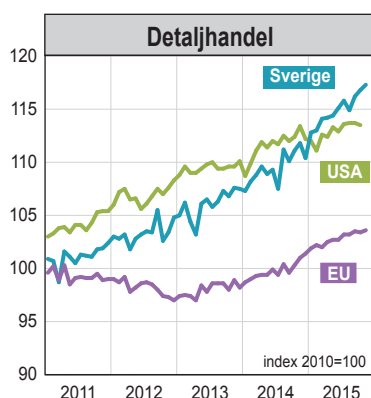
Den kanadensiska ekonomin växte i ganska god takt 2013–2014 men i fjol bromsade den in med sjunkande BNP första kvartalet och nolltillväxt under det andra. Även industriproduktionen har utvecklats svagt på sistone. Från januari till maj sjönk den oavbrutet innan en återhämtning kom under sommaren. Under hösten kom dock en ny nedgång och utvecklingen i årstakt låg i oktober på -2,4 procent. Den ledande indikatorn har haft en negativ utveckling sedan hösten 2014 och ligger nu på en nivå som signalerar tillväxt en bit under den långsiktiga trenden.

INTERNATIONELL UTBLICK

Detaljhandel

Detaljhandelsförsäljningen inom EU har stärkts alltmer de senaste åren. Efter en tids nedgång så stabiliserades försäljningsvolymen i slutet av 2012 och under 2013 kom en viss återhämtning. Den var dock trevande med ömsom upp- och nedgångar och först året därpå blev återhämtningen mer robust. Under 2015 växlade den upp ytterligare och alla de stora euroländerna visade tydliga förbättringar. Detaljhandeln i Storbritannien fortsatte samtidigt att gå starkt och hade en tillväxttakt som låg en bit över euroländernas. I USA försvagades däremot detaljhandeln under fjolåret och för första gången på länge så var försäljningstillväxten lägre än i EU.

I Sverige har detaljhandeln stärkts flera år i rad och 2015 stegrades ökningstakten ytterligare till en nivå klart över EU-snittet. Detta skiljer sig mot utvecklingen i våra nordiska grannländer, framför allt i Norge där försäljningstillväxten saktat in och ligger långt under genomsnittet i EU. Samtidigt fortsätter detaljhandeln i Danmark att utvecklas tämligen svagt och ökningstakten ligger kvar på samma nivå som 2014. I Finland går utvecklingen däremot åt rätt håll då handelsvolymen slutat att sjunka och istället visat en hygglig utveckling under större delen av 2015.

Detaljhandel

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Förändr. från motsv mån föreg år, %
EU	nov	103,6	0,2	2,6
Danmark	nov	97,8	0,1	1,3
Finland	nov	102,5	0,9	2,1
Frankrike	nov	106,9	-1,2	0,9
Italien	okt	94,8	-0,4	1,2
Spanien	nov	86,8	-0,2	3,7
Storbritannien	nov	114,1	1,7	3,9
Sverige	nov	117,3	0,4	4,9
Tyskland	okt	105,7	-0,1	2,6
Norge	nov	110,2	0,6	0,9
USA	okt	113,5	-0,2	1,0
Japan	okt	102,0	1,2	1,3
OECD	okt	108,8	0,1	2,1

Källa: OECD

EU-barometern

Efter en tids uppgång så visade EU-kommissionens konjunkturbarometer en nedgång i januari. Barometerindikatorn sjönk med 1,7 enheter i euroområdet och 1,8 enheter i EU men ligger kvar på en hög nivå i båda områdena. Tillbakagången berodde på försämrat stämningssläge i alla branscher utom detaljhandeln samt en nedgång i konsumentförtroendet. Bland de största länderna sjönk indikatorerna för Spanien, Storbritannien, Tyskland och Italien medan den ökade i Frankrike. Inom såväl industrin som tjänstesektorn fick företagen en mer negativ syn på alla ingående frågor men i byggbranschen förbättrades orderstockomdömena något. Nedgången i konsumentförtroendet var modest och värt att notera är att synen på arbetsmarknadens utveckling förbättrades markant.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	-0,4	-0,5	0,5	0,8	0,4	0,5	0,4	0,5
Förändr. 4 kv.	%	0,6	-0,2	2,0	3,9	1,8	2,1	1,8	2,2
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,9	-0,7	0,1	-0,4	0,7	-0,5	0,5	0,8
Förändr. 12 mån.	%	0,8	-1,3	1,7	5,8	0,3	-1,1	2,2	1,4
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,0	-0,2	-0,1	0,2	0,0	-0,4	0,0	-0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,3	-0,3	0,1	0,7	0,2	-0,3	0,2	0,8
Arbetslöshet ⁵⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	6,0	9,4	5,2	6,8	4,5	5,0	9,1	6,6
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,0	0,0	-0,1	-0,4	0,0	0,0	-0,1	0,0
		-0,5	0,4	-0,7	-1,1	-0,4	-0,8	-0,9	-0,6
Kort ränta ⁶⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,13	-0,09	0,58	-0,40	-0,09	0,37	-0,09	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,01	-0,04	0,01	-0,03	-0,04	0,05	-0,04	..
		-0,43	-0,17	0,02	-0,67	-0,17	0,14	-0,17	..
Lång ränta ⁷⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,83	0,86	1,87	0,93	0,55	2,24	1,21	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,02	0,05	-0,07	0,13	0,03	-0,02	0,04	..
		-0,10	-0,03	0,35	-0,08	-0,04	0,04	-0,13	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Tredje kvartalet 3) USA november, övriga oktober 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HICP) för EU-länderna. USA, Storbritannien och OECD november, övriga december 5) Storbritannien september, övriga november 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. Danmark, Storbritannien och Sverige december, övriga november 7) December

Källa: OECD, Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

Oljeprisfallet försvagar Norge

Norge är ett av världens rikaste länder med en BNP per capita som i reala termer (köpkraftsjusterat) är cirka 80 procent högre än EU-genomsnittet och 45 procent högre än i Sverige. Huvudförklaringen till Norges rikedom är de stora olje- och gastillgångarna. Innan oljeutvinningen påbörjades i början på 1970-talet var Norge en marin-, jordbruks- och fiskerilande och BNP per capita var betydligt lägre än i Sverige. Sedan dess har olje- och gasproduktionen ökat kraftigt och är den överlägset viktigaste branschen.

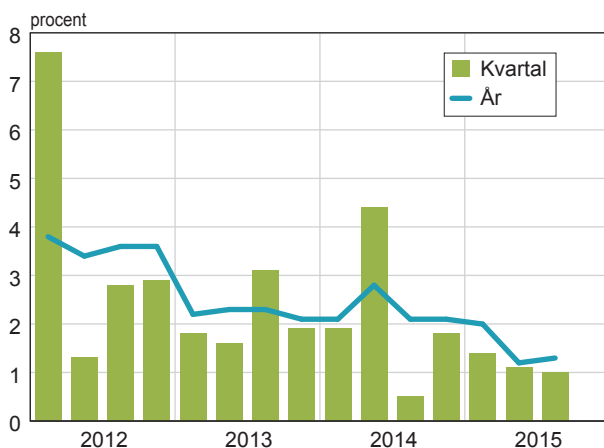
När man studerar den ekonomiska utvecklingen i Norge är det viktigt att särskilja mellan totala BNP och det så kallade fastlands-BNP, där olje- och gasproduktionen samt internationell sjöfart exkluderas. Eftersom oljeproduktionen varierar tämligen mycket samt att variationerna på kort sikt har liten påverkan på den övriga ekonomin så är det fastlands-BNP som är mest lämpligt att använda för konjunkturbedömningar.

Svagare tillväxt och högre arbetslöshet

Norges ekonomi har under de senaste globala kriserna klarat sig bra trots stor turbulens i omvärlden men på senare tid har det skett en försvagning. Sedan tredje kvartalet 2014 har tillväxten i fastlands-BNP dämpats betydligt och bakom det ligger framförallt det stora oljeprispriset. Investeringarna i oljeindustrin har sjunkit kraftigt vilket fått betydande spridningseffekter även på fastlandet.

Bruttonationalprodukt fastlands-Norge

Förändring i årstakt samt från föregående kvartal uppräknat till årstakt

Den norska arbetsmarknaden har länge varit mycket stark men har precis som BNP-tillväxten försvagats på senare tid. Antalet sysselsatta har visserligen fortsatt att öka men inte i samma takt som befolkningen vilket medfört att sysselsättningsgraden haft en negativ trend sedan början på 2012. Även arbetslösheten, som tidigare var relativt stabil, har påverkats och har sedan mitten på 2014 stigit brant och ligger nu på den högsta nivån på över tio år. Justerat för säsongsvariationer var den i oktober 4,6 procent vilket är högt för att vara i Norge men fortfarande mycket lågt i ett europeiskt perspektiv. Som jämförelse ligger den

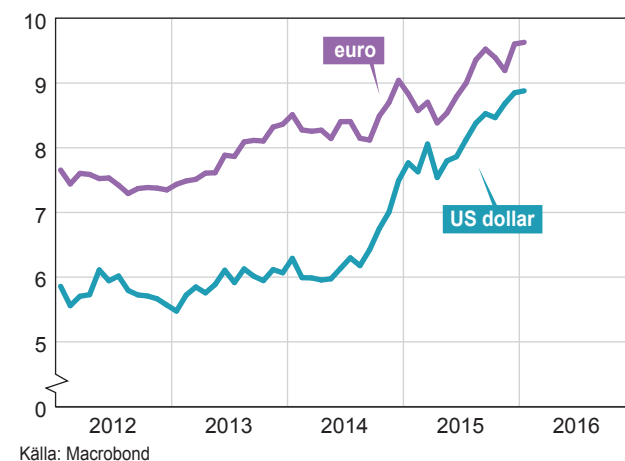
säsongrensade arbetslösheten i Sverige på 7 procent och snittet i EU är drygt 9 procent. Värt att notera är dessutom att en delförklaring till den ökade norska arbetslösheten är att arbetskraftsdeltagandet stigit vilket får ses som positivt. Uppgången i arbetslösheten är dessutom begränsad till kustregionerna medan den i resten av landet är stabil och i vissa delar till och med sjunkande.

Försvagad krona dämpar nedgången

Enligt norska statistikbyråns investeringsenkät från i november räknar oljeindustrin med fortsatt sjunkande investeringar 2016 och analytiker kåren räknar med att BNP-tillväxten blir svag både i år och nästa år. Aktiviteten väntas dock hållas uppe hyggligt med hjälp av högre offentliga utgifter samt fortsatt ökande hushållskonsumtion. Ett orosmoln är dock att konsumentförtroendet har fallit brant sedan hösten 2014 och nu är lägre än under finanskrisen. Förutsättningarna för fortsatt ökande hushållskonsumtion bör dock vara goda tack vare historiskt låga bostadsräntor och fortsatt mycket låg arbetslöshet i större delen av landet. Ekonomin får också draghjälp av att den norska kronan tappat mycket i värde. Sedan mitten på 2014 har den handelsvägda valutakursen försvagats med ungefär 20 procent och mot dollarn är fallet nästan 50 procent. Kronförsvagningen bör gynna exporten av icke-oljerelaterade varor och dessutom dämpas oljeprisfallets negativa effekt på intäkterna.

Valutakurser

Norska kronor i förhållande till dollar och euro

Oljeprisfallet skyndar på omvandling

Redan innan oljepriset började falla stod det klart att Norges ekonomi behöver omvandlas för att bli mindre beroende av oljeinkomster. Oljan börjar nämligen sina och utvinningen har minskat stadigt sedan millennieskiftet. Den minskade volymen kompensades länge av att priset steg vilket gjorde att intäkterna hölls uppe. När oljepriset nu fallit mycket kraftigt så innebär det att den planerade omvandlingen av ekonomin behöver göras tidigare och i ett högre tempo än man räknat med.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	110,7 ¹⁾	0,8 ¹⁾	3,9
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	123,8 ¹⁾	1,2 ¹⁾	7,5
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	109,9 ¹⁾	0,7 ¹⁾	2,8
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	nov	116,5 ¹⁾	-0,2 ¹⁾	2,3
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	11,9		50
			1-3 kv	34,5		35
Industri						
Produktion	volym	2010=100	nov	102,4	1 ¹⁾	6
			jan-nov	94,0		2
Omsättning	volym	2010=100	nov	101,0	0 ¹⁾	5
			jan-nov	94,4		3
Orderingång	volym	2010=100	nov	103,6	9 ¹⁾	15
			jan-nov	96,6		8
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	87,1 ¹⁾	-1,0 ¹⁾²⁾	-1,1 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	42,1		6
			1-3 kv	136,7		9
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		dec	97,6	0 ¹⁾	7
			jan-dec	1 178,9		5
Varuimport	mdr kr		dec	92,9	0 ¹⁾	2
			jan-dec	1 159,4		4
Handelsnetto	mdr kr		dec	4,7		
			jan-dec	19,5		
Bytesbalans	mdr kr		3 kv	76,4		
			1-3 kv	196,3		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	dec	115,4 ¹⁾	-1,5 ¹⁾	3,4
			jan-dec			4,9
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	nov	112,2 ¹⁾	0,1 ¹⁾	3,2
			jan-nov			3,1
Personbilsregistreringar, nya	st		jan	22 383		5
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	jan	97,5 ⁴⁾	98,6 ⁴⁾	98,8 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	dec	314,2	0,1	0,1
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	dec	204,9	0,2	0,9
Producentprisindex		2005=100	dec	111,8	-0,7	-1,9
Exportprisindex		2005=100	dec	106,5	-1,5	-1,9
Importprisindex		2005=100	dec	105,3	-1,2	-2,5
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	dec	111,4	-0,5	-2,2
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	dec	117,7	0,1	-1,9
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		dec	4 821		1,2
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		dec	345		-4,1
därav heltidsstuderande	1 000-tal		dec	96		-19,0
Arbetade timmar	10 000-tal		dec	12 830		-0,9
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		dec	102		52,0
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	nov	121,4		3,8
Timlön, industriarbetare	kr		nov	173,5		2,9
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		dec	3 300		7,5
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		dec	1 994		4,0
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		jan	0,77	-0,16 ²⁾	-0,01 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		jan	-0,46	-0,08 ²⁾	-0,57 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		dec	80,5		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		29 jan	129,7	1,6	-0,2

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-506 940 00
Ansvarig utgivare: Ylva Hedén Westerdahl
Redaktör: Johannes Holmberg
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2016-A06T11601_pdf (pdf)